

ДОБРА СПРАВА

НІСАН — ІЯР 5785

№ 222

БЕРЕЗЕНЬ — КВІТЕНЬ 2025

American Jewish
Joint Distribution
Committee

Claims Conference
ועידת התביעות
The Conference on Jewish Material
Claims Against Germany

ГАЗЕТА БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"
ОДЕСА

Видається за підтримки "Джойнт" JDC

International Fellowship
of Christians and Jews

Дорогі друзі!

Щиро вітаємо клієнтів, волонтерів та співробітників БФ "Хесед Шаарей Ціон" з нашим прекрасним святом Песах—святом Виходу, коли євреї здобули свободу і стали єдиним народом! Бажаємо вам і вашим близьким благополуччя, мирного неба, доброго здоров'я, взаємної любові та чуйного ставлення один до одного. Веселого Песаха!

Голова Правління
МИХАЙЛО БЛЮМБЕРГ

Генеральний директор
АНАТОЛІЙ КЕСЕЛЬМАН

П Е С А Х

З 12 по 20 квітня 2025 року (з 15 по 22 нісана) євреї урочисто відзначають Песах — центральне єврейське свято в пам'ять про Вихід з Єгипту. В Ізраїлі Песах — семиденне свято, перший і останній дні якого є повноцінними святами і неробочими днями. Проміжні дні називаються «холь а-моед» («святкові будні»).

За межами Ізраїлю свято триває 8 днів, з яких святкують перші два і останні два дні. Слово «песах» означає «пройти повз». Свято було названо в пам'ять про те, як янгол смерті проходив повз будинки іудеїв, вражучи тільки єгипетських первістків.

Щоб янгол міг відрізнити єврейські будинки від єгипетських, кожній єврейській родині було наказано зарізати ягня і помазати його кров'ю косяки дверей. Лише після смерті всіх єгипетських первістків фараон дозволив євреям покинути Єгипет.

В основі Песаху лежать два найбільш архаїчних сільськогосподарських свята: свято нового приплоду худоби, коли приносилося в жертву однорічне ягня, і свято першого врожаю (збирання ячменю), коли старий хліб знищували, а з

прісного тіста випікали новий — мацу. Згодом ці свята були об'єднані. Кульмінацією Песаху є seder («порядок») — вечірка трапеза, яка влаштовується в першу і другу ночі свята.

Під час седера читаються в певній послідовності оповідання про Вихід (згідно з книгою «Агада») та їдять особливі страви. Решта днів Песаху призначена для різноманітних святкових заходів.

Як правило, в ці дні не працюють і не вирішують ділові питання (хоча, в принципі, це не заборонено). Не виконують і хатні справи — прання, прибирання будинку тощо. Приготування їжі, звичайно ж,

дозволяється. А вивільнений час використовується для більш глибокого вивчення Тори. Проводять більше часу з сім'єю. Ходять у гості. Подорожують по землі Ізраїлю. Ті, хто не живе в Єрусалимі, намагаються відвідати це єдине в своєму роді місто.

Виходячи з заповідей Тори, на свято Песах кожен повинен був здійснити паломництво в Єрусалимський храм і там на другий день свята принести в жертву ягня і сніп ячменю. На сьомий день Песаху євреї святкують остаточне визволення.

У синагозі під час пасхальної служби читається «Пісня над Піснями», що відображає сільськогосподарські витоки свята. Цей день завершує свято Песах і вважається неробочим. Його відзначають в радісній атмосфері, зі співом і танцями.

Опівночі в синагогах і релігійних навчальних закладах проводиться церемонія «розділення морських вод». А в сім'ях з настанням вечора роблять поділ між святковим днем і буднями: випивають останній символічний келих вина і кажуть: «Наступного року — в Єрусалимі!».

ДЕНЬ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Це свято було встановлено з метою розвитку заходів, розпочатих Всеукраїнською акцією «Дерево-Життя» та іншими громадськими ініціативами. Відзначається цього року 19 квітня.

У цей день в Україні проводиться важливий комплекс заходів, спрямованих на поліпшення стану навколишнього природного середовища: благоустрій території, озеленення населених пунктів і прилеглих

територій. Головним у відника та інших особливо цінних об'єктів, поширення очищення водних джерел, екологічних знань, проведення збереження природного запо-

світницьких заходів (конференцій, семінарів, круглих столів, фестивалів, екологічних виставок).

Усі вони спрямовані на підвищення екологічної свідомості населення.

Засоби масової інформації широко висвітлюють всі заходи, що проводяться під час цього екологічного свята.

Національні та міжнародні свята

2 стор.

Ірина Мармер
"Ковток свіжого повітря"

3 стор.

Поради господарці

4 стор.

С. Новаковська
"В атмосфері творчості і радості"

4 стор.

Марк Штейнберг
"Єврейський щит СРСР"

5 стор.

Андрій Тишков
"Автографи на платівках"

6 стор.

Лариса Георгієва
"Конкурс! Конкурс! "

7 стор.

О. Генрі
"Шлюб як точна наука"

8 стор.

Віра Шаховцева
"Здоров'я і музика"

9 стор.

Михайло Гаузнер
"Неординарні особистості"

10 стор.

На дозвіллі

11 стор.

Посмішка

12 стор.

Служба "Мокед-Лакашіш" — 737-40-21; Служба "Харчування"—737-40-11;
Програма "Медицина" — 737-40-27; Культурний центр — 737-40-13;
Служба волонтерів — 737-40-24; Волонтерська вітальня — 737-40-32;
Денний центр — 737-40-30

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ЗДОРОВ'Я

Висловлювання про євреїв

Загадка єврейського народу хвилює великі уми протягом багатьох тисячоліть. Сотні відомих особистостей роблять свої припущення щодо цього непростого питання. Навіть самі євреї не завжди розуміють свою загадковість і намагаються пояснити незрозумілі речі.

„Я хотів би допомагати всім, кому тільки можна — євреям, християнам, темношкірим і білим. Ми всі хочемо допомагати один одному, ми так влаштовані. Хочемо жити щастям інших, а не їхніми стражданнями. Ми не хочемо ненавидіти або зневажати один одного. У цьому світі є місце для всіх, земля багата і може прогодувати кожного. Дорога життя вільна і прекрасна, але ми збилися зі шляху. Жадібність отруїла душі людей, наповнила світ ненавистю, змусила нас страждати і спровокувала кровопролиття. Ми набули швидкості, але замкнулися в собі. Машини дають достаток, залишаючи нас у нестатках. Наші знання зробили нас цинічними, а наш розум став жорстким і злим. Ми надто багато думаємо і надто мало відчуваємо: більше, ніж машини, нам потрібна людяність, більше, ніж розум, нам потрібна доброта. Без цих якостей життя буде сповнене насильства, і все буде втрачено. Літак і радіо зблизили нас. Сама природа цих винаходів вимагає від людини доброти, закликає до загального братерства і єдності всіх нас. Навіть зараз мій голос досягає мільйонів людей по всьому світу, мільйонів зневірених чоловіків, жінок і маленьких дітей, жертв системи, яка катує і саджає до в'язниці невинних людей. Тим, хто може мене чути, я кажу: «Не впадайте у відчай!» Наші теперішні страждання — це лише конвульсії жадібності, відчай перед людським прогресом: ненависть цих людей мене, диктатори помруть, а влада, яку вони забрали у народу, повернеться до нього. Не підкоряйтеся жорстоким і грубим людям, які зневажають і поневолюють вас, які наказують вам, як жити, що робити, що думати і що відчувати, які муштрують вас, ставляться до вас як до худоби, як до гарматного м'яса. Не підкоряйтеся цим безсердечним людям, людям-машинам з розумом машин і серцями машин. Ви не худоба! Ви — люди!..“

Чарльз Чаплін (1889–1977) — британський кіноактор.

«Песимізм — це розкіш, яку євреї ніколи не можуть собі дозволити».

Голда Меїр, колишній прем'єр-міністр Ізраїлю.

Всесвітня організація охорони здоров'я була створена на підставі принципу, згідно з яким всі люди повинні мати можливість для реалізації свого права на володіння найвищого досяжного рівня здоров'я. Наприклад, гасло Всесвітнього дня здоров'я 2018 року — «Здоров'я для всіх».

У нашій суспільній свідомості вітає одна дуже проста думка, безпосередньо пов'язана з питаннями здоров'я і проблемами його відсутності. «Буде здоров'я — решта додасться» — так звучить це багатовікове спостереження. Здоров'я — це справжнє багатство, наявність якого ми з вами інколи ігноруємо. Люди, що страждають тими чи

іншими, особливо хронічними захворюваннями, на практиці кожного дня стикаються з

масою проблем, які активно відволікають їх від справжнього повноцінного життя.

Всесвітній день здоров'я, відзначається щорічно 7-го квітня. Це свято увійшло в традицію з середини минулого століття. Дата святкування Всесвітнього дня здоров'я приурочена дню створення Всесвітньої організації охорони здоров'я, відомої

нам під аббревіатурою «ВООЗ», а точніше, дню прийняття статуту цієї організації. Статут ВООЗ було прийнято 7-го квітня 1948-го року, тоді ж, на першій сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я, і виникла ідея проводити це міжнародне свято.

Традиції святкування Всесвітнього дня здоров'я нерозривно пов'язані з діяльністю всієї системи нашої охорони здоров'я. Працівники клінік, лікарень і госпіталів, ті, хто так чи інакше з обов'язку професії і служби надає медико-санітарну допомогу всім, хто її потребує, якнайкраще розуміють цінність здоров'я. Профілактика та увага до нашого власного здоров'я, — є основною метою проведених медиками в

цей день акцій та заходів. Численні інформаційні матеріали, семінари, виступи фахівців і навіть концерти, які приурочені цьому Дню, в простій і доступній формі пояснюють нам важливість цієї позитивної ініціативи.

Здоров'я може мати дуже дорогу ціну. І переважно це стосується спроб повернути його на своє місце. У Всесвітній день здоров'я ми бажаємо всім його надійного зберігання. Всім хворим — якнайшвидшого одужання. Медикам — хорошої матеріальної і технічної бази. Всім нам — бути здоровими і життєрадісними!

Зі святом вас!

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ТАНЦЮ

Це всесвітнє свято танцю створене Танцювальним комітетом Міжнародного театального інституту (англ. International Theatre Institute, ITI), головним партнером виконавського мистецтва ЮНЕСКО.

Подія відбувається щороку 3 1982 року вибирають видатну танцювальну особистість, щоб вона написала повідомлення до Міжнародного дня танцю. ITI також

титу участь та освіту в танцях за допомогою заходів та фестивалів, що проводяться у ці дні у всьому світі. ЮНЕСКО офіційно визнає ITI творцями та організаторами заходу.

Цей день прагне заохотити створює флагамиський

сановників, танцювальних особистостей та обраного автора повідомлення на той рік.

Цей день є святковим днем для тих, хто здатен побачити цінність і значення танцю як виду мистецтва і діє як сигнал для урядів, політиків та установ, які ще не визнали його цінності для людей.

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ КНИГИ

Всесвітній день книги відзначається щорічно 23 квітня, починаючи з 1996 року.

Уперше спробу пов'язати 23 квітня з книгами було зроблено 1923 року продавцем книг у Каталонії (Іспанія). Початкова ідея належала валенсійському письменнику Вісенту Клавелу Андресу, який запропонував у такий спосіб вшановувати письменника Мігеля де Сервантеса, спочатку 7 жовтня, в день його народження, а потім — 23 квітня, у день його смерті.

У 1995 році ЮНЕСКО вирішило святкувати Всесвітній день книги та авторського права 23 квітня, оскільки цей день є датою смерті Вільяма Шекспіра та Інкі Гарсіласо де ла Веґи, а також днем народження декількох інших видатних авторів, таких як Моріс Дрюон, Халлдор К. Лакснесс, Володимир Набоков, Жозеф Пла і Мануель Вальєхо. Історично збігся так, що Шекспір і Сервантес померли 23 квітня 1616 року, — але не в той самий день, тому що на той час Іспанія послуговувалася григоріанським календарем, а Англія — юліанським. Сервантес фактично помер на 10 днів раніше, ніж Шекспір.

Всесвітній день книги та авторського права було

проголошено на 28-й сесії ЮНЕСКО 15 листопада 1995 року (Резолюція № 3.18). Рішення прийняте з метою просвіти, для подальшого розвитку усвідомлення культурних традицій, а також з урахуванням того, що книги є найвагомішим засобом поширення знань та найнадійнішим способом їхнього збереження.

Це найчудовіший винахід для обміну ідеями за межами людського простору та часу, а також найпотужніша сила викорінення бідності та мирного будівництва. В резолюції відзначається також доцільність проводити в цей день книжкові виставки та ярмарок.

Приймаючи таке рішення, враховували досвід ряду країн та організацій, які вже й раніше проводили «День книги».

Зокрема, в Іспанії у 1926 році король Альфонс XIII підписав декрет про святкування в Іспанії Дня іспанської книги.

Після деякої полеміки було вирішено, що цим днем стане 23 квітня — день смерті Мігеля Сервантеса. У Барселоні у цей день книготорговці влаштовували грандіозний книжковий ярмарок. Саме там, з 1931 року, з'явився звичай дарувати троянду кожному, хто придбає книгу.

Це свято має на меті сприяти поширюванню задоволення від книжок і читання.

Щороку 23 квітня у всьому світі проводять святкування, мета яких — визнати чарівну силу книг, що є зв'язком між минулим і майбутнім, мостом між поколіннями та культурами. З цієї нагоди ЮНЕСКО та міжнародні організації, які представляють три основні галузі книжкової індустрії — видавців, книготорговців та бібліотеки, вибирають місто, яке стає Світовою книжковою столицею, щоб упродовж наступного року підтримувати своїми власними ініціативами імпульс святкування Дня

книги аж до 23 квітня наступного 2026 року.

Головне святкування відбувається щорічно в штаб-квартирі ЮНЕСКО. Туди запрошують продавців книг, видавничі компанії та митців, щоб поділитися своєю пристрастю до книг та читання, проводячи практичні семінари для молоді з типографії, ілюстрування, книгопереплетення, книгодрукування.

ЮНЕСКО щиро запрошує плекати книги як цінний інструмент для обміну знаннями, взаєморозуміння та відкритості у світі розмаїття. Щороку ООН обирає нову Світову столицю книги. Обране місто проводить заходи щодо популяризації літератури і читання.

Започаткували свято 20 років тому як спосіб висловити шану авторам і книгам. Сьогодні пріоритет спрямований на підвищення інтересу до читання і доступності цифрових технологій.

23 квітня — символічна дата світової літератури.

У цей день народились:

Моріс Дрюон (1918)

Халлдор Лакснесс (1902)

У цей день померли письменники:

Мігель Де Сервантес (1616)

Вільям Шекспір (1616).

ПОЕТ-ЯСНОВИДЕЦЬ І ПРОРОК З ЄЛИСАВЕТИГРАДА

ІРИНА МАРМЕР

Уродженець Єлисаветграда, один з відомим літератором, видавцем машиниста, спускались оскорбительные показывали весь свой классический найвидатніших поетів російської еміграції популярного часопису «Неделя». Ще Аминодав Пейсахович (Аминад Петрович) гімназистом хлопець брав уроки сценічної Шполянський (1888-1957) увійшов в майстерності в чудового актора, друга А.П. полотняных декораций, колыхавшихся от опускались на колени, кланялись влево, історію літератури ХХ століття під звучним Чехова – Павла Свободіна. У 1896 році Ероса, шёл, тяжело дыша, сорокалетний чардаш под музыку Фительбойма, и в і промовистим псевдонімом – Дон- вступив на юридический первый любовник... Ну, тут, заключение мчались в ряд всей Амінадо, який перекладають так: лицар, факультет Петербургского провинция не выдерживала! шестеркой, а Энрико Труцци вскакивал по який дарує. І він дійсно подарував читачам університету, поєднуючи Стоном стонал пятиярусный, очереди то на один, то на другой сытый стільки, без перебільшення, геніальних відвідування лекцій з до отказу переполненный лоснящийся круп, и, не уставая, посылал театр. Восторг не знал воздушные поцелуи, и разумеется стонем творів, що його й досі «відкривають». виступами у напівпрофесійних виставах. границ, умиленное стонал весь цирк – юнкера, питомцы восхищение не имело кавалерийского училища; помещики, а мемуарний роман «Поезд на третьем пределов. А самое гимназисты, коннозаводчики; полковые пути» (1954), написаний у Парижі незадовго до смерті як підсумкова книга, Гайдебуров присвячує себе изумительное заключалось в дамы – красавицы прошлого века; и том, что подавляющее молодцеватые парни в картузах сповнений такої щирої любові до «малої большинство потрясенных набекрень, рабочие литейного завода большинства батківщини», де минули дитячі й вийшов на професійну сцену. фотографії подружжя (Скарська браво, Психея! браво, Юренева! занавес! вийшов на професійну сцену. У 1901 році Павло на сто, и понятия не имели ни об Эросе, ни о Психее, ни о символах, ни о мифах. Но так велика была ни о мифах. Но так велика была

Дон-Аминадо

Єлисаветграду Аминодав Пейсахович присвятив з десяток ностальгійних поезій, Після виключення з а мемуарний роман «Поезд на третьем університету за участь у студентських демонстраціях незадовго до смерті як підсумкова книга, Гайдебуров присвячує себе сповнений такої щирої любові до «малої театру. У 1899 році вперше батьківщини», де минули дитячі й вийшов на професійну сцену. гімназійні роки, що ці рядки зворушують і У 1901 році Павло розчулюють не лише нас, земляків Гайдебуров зі своєю дружиною Н.Ф. Скарською створив у Єлисаветграді власну драматичну трупу, першою постановою якої стала п'єса «Дядя Ваня» Чехова. Труп грала в Зимовому театрі Кузьмицького з 20 вересня 1901 року по 24 лютого 1902 року. на миг и не поколебала За час перебування в веры в свою Єлисаветграді Гайдебуров зіграв у 87 виставах. 21 грудня 1901 року в бенефіс Н.Ф. Скарської відбулася прем'єра вистави «Ганнеле» за п'єсою Г. Гауптмана. Збереглися фотографії подружжя (Скарська в ролі Катерини в «Грозі» Юренева! занавес!

Єлисаветградські гімназія, театр і цирк – про них Дон-Аминадо згадує з особливим захватом. Ось одне з найяскравіших театральних вражень: «...И когда опустился занавес, и театр, насаживаясь до хрипоты, кричал неистовым голосом „Скарская, па-вта-рить!..“, мы все, сколько нас было в синих мундирах, с белыми кантами и о девяти серебряных пуговицах, протискались через толпу до самой авансцены и, в момент предельного пароксизма, запустили своими гимназическими фуражками прямо на сцену... И когда занавес опустился, бегом побежали за кулисы, чуть не опрокинув с ног стороживших входы билетеров, машинистов, пожарных и всех остальных друзей искусства. Восторженные, красные как раки, запыхавшиеся, смущенные, и счастливые, не зная куда девать проклятые руки, очутились мы на сцене. Занавес под не умолкавший гром аплодисментов поднялся еще раз и, замерев от страха и сознания непоправимого, на вытяжку перед Принцессой Грёзой, предстали мы вместе с выходившей на вызов всей труппой Гайдебурова пред лицом изумленного театр при Лиговському Народному Домі, а в 1905 на його основі – Перший пересувний драматичний театр (проіснував до 1928 р.). Коли святкували 10-річчя цього театру, К. Станіславський писав Гайдебурову і Скарській: «Давно люблюсь вашей деятельностью. Хочется высказать самые добрые чувства любви, уважения и преклонения перед вашим прекрасным артистическим трудом». Гайдебуров автор спогадів (спільно з дружиною) «На сцене и в жизни» (окрема глава присвячена Єлисаветграду) у книзі «Павел Павлович Гайдебуров. Литературное наследие» (1977). Так, немов це було вчора, а не пів століття тому, змальовує Дон-Аминадо ще одне театральне потрясіння, пережите в Єлисаветграді: «...Никакая Сарра Бернар не могла её заменить и с ней сравниться, – Вера Леонидовна Юренева. Особенно в эпоху увлечения Пшибышевским, Шницлером, канувшим в вечность Жулавским... И когда на сцену, в белой тунике, выходила Психея, Юренева, и молитвенно складывала руки на груди, – в те годы это был классический приём, которым выражалось и подчёркивалось целомудрие, – глаза были устремлены к небу, с которого, по недосмотру

Е. Труцци

И когда занавес опустился, бегом побежали за кулисы, чуть не опрокинув с ног стороживших входы билетеров, машинистов, пожарных и всех остальных друзей искусства. Восторженные, красные как раки, запыхавшиеся, смущенные, и счастливые, не зная куда девать проклятые руки, очутились мы на сцене. Занавес под не умолкавший гром аплодисментов поднялся еще раз и, замерев от страха и сознания непоправимого, на вытяжку перед Принцессой Грёзой, предстали мы вместе с выходившей на вызов всей труппой Гайдебурова пред лицом изумленного театр при Лиговському Народному Домі, а в 1905 на його основі – Перший пересувний драматичний театр (проіснував до 1928 р.). Коли святкували 10-річчя цього театру, К. Станіславський писав Гайдебурову і Скарській: «Давно люблюсь вашей деятельностью. Хочется высказать самые добрые чувства любви, уважения и преклонения перед вашим прекрасным артистическим трудом». Гайдебуров автор спогадів (спільно з дружиною) «На сцене и в жизни» (окрема глава присвячена Єлисаветграду) у книзі «Павел Павлович Гайдебуров. Литературное наследие» (1977). Так, немов це було вчора, а не пів століття тому, змальовує Дон-Аминадо ще одне театральне потрясіння, пережите в Єлисаветграді: «...Никакая Сарра Бернар не могла её заменить и с ней сравниться, – Вера Леонидовна Юренева. Особенно в эпоху увлечения Пшибышевским, Шницлером, канувшим в вечность Жулавским... И когда на сцену, в белой тунике, выходила Психея, Юренева, и молитвенно складывала руки на груди, – в те годы это был классический приём, которым выражалось и подчёркивалось целомудрие, – глаза были устремлены к небу, с которого, по недосмотру

И когда занавес опустился, бегом побежали за кулисы, чуть не опрокинув с ног стороживших входы билетеров, машинистов, пожарных и всех остальных друзей искусства. Восторженные, красные как раки, запыхавшиеся, смущенные, и счастливые, не зная куда девать проклятые руки, очутились мы на сцене. Занавес под не умолкавший гром аплодисментов поднялся еще раз и, замерев от страха и сознания непоправимого, на вытяжку перед Принцессой Грёзой, предстали мы вместе с выходившей на вызов всей труппой Гайдебурова пред лицом изумленного театр при Лиговському Народному Домі, а в 1905 на його основі – Перший пересувний драматичний театр (проіснував до 1928 р.). Коли святкували 10-річчя цього театру, К. Станіславський писав Гайдебурову і Скарській: «Давно люблюсь вашей деятельностью. Хочется высказать самые добрые чувства любви, уважения и преклонения перед вашим прекрасным артистическим трудом». Гайдебуров автор спогадів (спільно з дружиною) «На сцене и в жизни» (окрема глава присвячена Єлисаветграду) у книзі «Павел Павлович Гайдебуров. Литературное наследие» (1977). Так, немов це було вчора, а не пів століття тому, змальовує Дон-Аминадо ще одне театральне потрясіння, пережите в Єлисаветграді: «...Никакая Сарра Бернар не могла её заменить и с ней сравниться, – Вера Леонидовна Юренева. Особенно в эпоху увлечения Пшибышевским, Шницлером, канувшим в вечность Жулавским... И когда на сцену, в белой тунике, выходила Психея, Юренева, и молитвенно складывала руки на груди, – в те годы это был классический приём, которым выражалось и подчёркивалось целомудрие, – глаза были устремлены к небу, с которого, по недосмотру

Н. Скарська

Після прочитання цих рядків хіба утримаєшся від спокуси дізнатися детальніше про виставу і виконавицю головної ролі? Вдалося відшукати документальне підтвердження події, яка справила таке враження на єлисаветградську публіку. Дон-Аминадо згадує постанову в Єлисаветграді надзвичайно популярної у ті роки п'єси французького драматурга Едмона Ростана «Принцесса Греза». Актриса, яка полонила своєю грою серця гімназистів, – це Надія Федорівна Скарська (1869-1958), молодша сестра знаменитої актриси В.Ф. Коміссаржевської, дружина і соратниця відомого російського актора, режисера і театального діяча Павла Павловича Гайдебурова (1877-1960). Батько Павла Гайдебурова був

ни об Эросе, ни о Психее, ни о символах, ни о мифах. Но так велика была потребность в музыке непонятных слов, сестра), яка в 1880 переселилась з Італії в Росію і заснувала свій славнозвісний цирк. Енріко був неперевершеним вершником, кінним жонглером (першим в історії циркових вистав), дресирувальником коней, лібретистом і композитором. Він запровадив у цирку змішаний оркестр струнних і духових інструментів. Виконував у пантомімах головні ролі. Спочатку виступав з батьком і братами. Під час гастролей в Україні в 1892 році Труцці поставили пантоміму «Тарас Бульба» за повістю М. Гоголя. Режисером спектаклю був Енріко Труцці, він же виконував роль Андрія (батько Максиміліано і брат Жижетто – відповідно Тараса Бульби Остапа). Режисеру вдалося «...Гуртом пошли в цирк братьев максимально точно передати Труцци на Базарной площади, и реконструировать змалювані Гоголем остервенения опять кричали козацькі звичаї, побут, костюми; „бис!“, надрывались и представить яскраві, повнокровні неистовствовали. Всё было нам образи. На початку 1900-х мав по душе, всё было дорого и власну антрепризу, яка майже мило! И деревянные скамьи, постійно виступала в Єлисаветграді. обитые красным кумачом; и У 1898 році в циркову трупу Енріко колыхавшийся над головами Труцці був запрошений легендарний борець Иван Піддубный. Про свої незабутні враження від вистав цирку Труцці в Єлисаветграді згадувала також Клавдія Флоровська й інші видатні уродженці міста. ...Спочатку Аминада Петровича несприймали як блискучого сатирика й гумориста, неперевершеного майстра – афоризму, потім виявилось, що він блискучий лірик та ще й мемуарист. Євген Євтушенко, укладаючи антологію «Десять веков русской поэзии», виявив такі неймовірні вірші Дона-Аминадо, створені 90 років тому, що назвав нашого земляка «ясновидящим пророком». У 1920 році Дон-Аминадо написав вірш «Про белого бычка», в якому передбачив... розпад СРСР!

В. Юренева

не менш колоритно змальовує Дон-Аминадо відвідини єлисаветградського цирку після випускних екзаменів: «...Гуртом пошли в цирк братьев максимально точно передати Труцци на Базарной площади, и реконструировать змалювані Гоголем остервенения опять кричали козацькі звичаї, побут, костюми; „бис!“, надрывались и представить яскраві, повнокровні неистовствовали. Всё было нам образи. На початку 1900-х мав по душе, всё было дорого и власну антрепризу, яка майже мило! И деревянные скамьи, постійно виступала в Єлисаветграді. обитые красным кумачом; и У 1898 році в циркову трупу Енріко колыхавшийся над головами Труцці був запрошений легендарний борець Иван Піддубный. Про свої незабутні враження від вистав цирку Труцці в Єлисаветграді згадувала також Клавдія Флоровська й інші видатні уродженці міста. ...Спочатку Аминада Петровича несприймали як блискучого сатирика й гумориста, неперевершеного майстра – афоризму, потім виявилось, що він блискучий лірик та ще й мемуарист. Євген Євтушенко, укладаючи антологію «Десять веков русской поэзии», виявив такі неймовірні вірші Дона-Аминадо, створені 90 років тому, що назвав нашого земляка «ясновидящим пророком». У 1920 році Дон-Аминадо написав вірш «Про белого бычка», в якому передбачив... розпад СРСР!

В. Юренева

не менш колоритно змальовує Дон-Аминадо відвідини єлисаветградського цирку після випускних екзаменів: «...Гуртом пошли в цирк братьев максимально точно передати Труцци на Базарной площади, и реконструировать змалювані Гоголем остервенения опять кричали козацькі звичаї, побут, костюми; „бис!“, надрывались и представить яскраві, повнокровні неистовствовали. Всё было нам образи. На початку 1900-х мав по душе, всё было дорого и власну антрепризу, яка майже мило! И деревянные скамьи, постійно виступала в Єлисаветграді. обитые красным кумачом; и У 1898 році в циркову трупу Енріко колыхавшийся над головами Труцці був запрошений легендарний борець Иван Піддубный. Про свої незабутні враження від вистав цирку Труцці в Єлисаветграді згадувала також Клавдія Флоровська й інші видатні уродженці міста. ...Спочатку Аминада Петровича несприймали як блискучого сатирика й гумориста, неперевершеного майстра – афоризму, потім виявилось, що він блискучий лірик та ще й мемуарист. Євген Євтушенко, укладаючи антологію «Десять веков русской поэзии», виявив такі неймовірні вірші Дона-Аминадо, створені 90 років тому, що назвав нашого земляка «ясновидящим пророком». У 1920 році Дон-Аминадо написав вірш «Про белого бычка», в якому передбачив... розпад СРСР!

В. Юренева

не менш колоритно змальовує Дон-Аминадо відвідини єлисаветградського цирку після випускних екзаменів: «...Гуртом пошли в цирк братьев максимально точно передати Труцци на Базарной площади, и реконструировать змалювані Гоголем остервенения опять кричали козацькі звичаї, побут, костюми; „бис!“, надрывались и представить яскраві, повнокровні неистовствовали. Всё было нам образи. На початку 1900-х мав по душе, всё было дорого и власну антрепризу, яка майже мило! И деревянные скамьи, постійно виступала в Єлисаветграді. обитые красным кумачом; и У 1898 році в циркову трупу Енріко колыхавшийся над головами Труцці був запрошений легендарний борець Иван Піддубный. Про свої незабутні враження від вистав цирку Труцці в Єлисаветграді згадувала також Клавдія Флоровська й інші видатні уродженці міста. ...Спочатку Аминада Петровича несприймали як блискучого сатирика й гумориста, неперевершеного майстра – афоризму, потім виявилось, що він блискучий лірик та ще й мемуарист. Євген Євтушенко, укладаючи антологію «Десять веков русской поэзии», виявив такі неймовірні вірші Дона-Аминадо, створені 90 років тому, що назвав нашого земляка «ясновидящим пророком». У 1920 році Дон-Аминадо написав вірш «Про белого бычка», в якому передбачив... розпад СРСР!

А в 1926 році народились такі рядки: Провижу день. Падут большевики, Как падают прогнившие стропила. Окажется, что конные полки Есть просто историческая сила. Окажется, что красную звезду Срывают тем же способом корявым, Как в девятьсот осьмнадцатом году Штандарт с короной и орлом двуглавым... За матеріалами краєзнавця та історика Володимира Боська та Вікіпедії.

НОВИНИ З ІЗРАЇЛЮ

Підрозділи Армії оборони Ізраїлю проводять у Лівані десятки рейдів, розкриваючи нові підземні укриття й тайники "Хезболли", а також збираючи численні трофеї.

ЦАХАЛ вивів основні сили з Лівану, залишивши військових на п'яти опорних пунктах на півдні цієї країни — переважно на вершинах височин, які контролюють прилеглі до них райони.

Американські військові завдали точкового авіаудару в Сирії, ліквідувавши одного з лідерів терористичної організації "Аль-Каїда".

Триває військова операція "Залізні мечі", яку Ізраїль проводить проти терористичних організацій у Газі, в Юдеї та Самарії, у Лівані, Сирії та Ємені.

Ізраїль на невизначений термін відклав звільнення палестинських терористів, поки не буде гарантовано наступне звільнення заручників, і без принизливих церемоній.

Сталася серія вибухів автобусів, влада повідомляє про нові теракти.

Лікарня "Шіба" зайняла 8-е місце серед найкращих світових лікарень. Попереду 4 лікарні США та стаціонари Канади, Швеції, Німеччини, Сінгапуру.

ХАМАС готується до відновлення бойових дій, оновлює мінування, системи спостереження, дістає зброю зі складів, поповнюється новими бойовиками та старими, які ховалися в гуманітарних зонах.

Ізраїль представив в Організацію Об'єднаних Націй післявоєнний план управління Газою шляхом «жорсткішого контролю», ніж до війни, і не передбачає виведення військ із сектора.

Катери ЦАХАЛу обстрілювали цілі в районі Судан, на північному заході міста Газа. Танки ЦАХАЛу зі сторони Філадельфійської осі обстріляли ціль у районі Рафіаха, на півдні сектора.

У центрі сектора Газа, а потім у районі Рафіаха були атаковані групи терористів, які закладали міни поблизу позицій ЦАХАЛу.

Тривають допити прем'єр-міністра Бен'яміна Нетаньягу в окружному суді Тель-Авіва.

Бен'ямін Нетаньягу ухвалив рішення звільнити голову Загальної служби безпеки (ШАБАК) Ронена Бара.

ЦАХАЛ атакував штаб підрозділу "Радуан" на півдні Лівану і будівлі, які використовувала терористична організація "Хезболла". Наявність цієї терористичної інфраструктури є грубим порушенням домовленостей між Ізраїлем і Ліваном.

18 березня, у відповідь на небажання ХАМАС продовжити звільнення заручників, Армія оборони Ізраїлю відновила повномасштабні бойові дії в секторі Газа. Перед цим армія опублікувала карту із зонами, які цивільні повинні негайно залишити, інакше вони наражають себе на небезпеку.

Ліквідовано високопоставлених керівників політичного крила ХАМАС. Зокрема, на півдні сектора Газа — голову військової розвідки угруповання ХАМАС Усаму Табаша.

В Ізраїлі розглядається план окупації всього анклаву на кілька місяців або навіть більше.

ПОРАДИ ГОСПОДАРЦІ

Корисні продукти харчування

Продовження. Початок у № 221.

Лосось — джерело багатий антиоксидантами, що високоякісного білка та омега-3 допомагають запобігти артеріо-жирних кислот. Люди зазначають, що вживання лосося сприяє зміцненню серцево-судинної системи та покращенню загального стану організму.

Червоне м'ясо. Нежирна телятина або яловичина врівноважує рівень гемоглобіну в крові, а також дуже корисна для жінок із гормональними збоями. Залізо, яке міститься в червоному м'ясі, допомагає знизити ризик виникнення анемії та навіть депресії. Доведено, що наявність м'яса в раціоні зменшує перевтомлюваність, відчуття втоми й стрес в організмі.

Бобові. Клітковина також має бути присутня в щоденному раціоні кожної жінки, яка хоче бути здоровою і стрункою. Бобові повільно перетравлюються, і відчуття ситості зберігається довгий час. Вони містять рослинний білок, який швидше засвоюється організмом, ніж тваринний.

Яблука допомагають шлунку очиститися від шкідливих токсинів і шлаків. Вони містять залізо, яке легко засвоюється організмом. Достатня кількість корисних вітамінів покращує артеріальний тиск, зміцнює зубну емаль. Також у яблуках є пектин — речовина, яка покращує колір обличчя, робить його більш рівним, а шкіру — чистою й сяючою.

Поєднання чорного шоколаду і яблук має потужний потенціал для покращення стану серцево-судинної системи. У шкірці червоного яблука міститься флавоноїд кверцетин, який має протизапальні властивості. А чорний шоколад, завдяки какао, відкладення.

Оливкова олія — дуже корисний для здоров'я продукт, що благотворно впливає на серцево-судинну систему.

Помідори в поєднанні з оливковою олією підвищують рівень «хорошого» холестерину та знижують рівень «поганого», який є причиною закупорення артерій.

Гранат сприяє покращенню травлення й профілактиці запальних захворювань товстого кишечника й інфекцій. Вітаміни та антиоксиданти, що містяться в гранаті, підсилюють імунітет, знижують ризик серцево-судинних захворювань, інсульту й пухлин, а також уповільнюють старіння. Гранат має протипухлинну активність при раку легень, грудей, простати, шкіри й товстого кишечника.

Листова капуста містить вітамін Е, антиоксидант, який підвищує наш імунітет і захищає від раку й серцевих хвороб. Вітамін Е, як і вітамін К, є жиророзчинним і потребує «партнера». Ним може стати мигдаль, що є джерелом мононенасичених жирів. З цих інгредієнтів виходить дуже смачний салат.

Мед містить речовину, яка допомагає мозку працювати краще. Однієї столової ложки меду достатньо для підтримання життя людини протягом 24 годин.

Хрін — найпотужніший бактерицидний засіб у всьому світі. Крім того, він має протипухлинну дію і прибирає всі сольові відкладення.

В А Т М О С Ф Е Р І Т В О Р Ч О С Т І Т А Р А Д О С Т І

У серці кожного свята лежить особлива магія, що об'єднує покоління і наповнює простір радістю і світлом. В такому дусі пройшла зустріч у рамках нашого унікального проекту «Кешер дорот», що в перекладі з івриту означає «Зв'язок поколінь». Ми вирішили відсвяткувати Пурим — свято веселощів і єдності — в атмосфері творчості та радості.

Цього дня волонтери з Дитячої програми провели веселий пуримський майстер-клас, котрий підготувала Ольга Сіреніна та який став справжнім святом для душі. За допомогою яскравих

надувних кульок, кольорового паперу та фломастерів ми разом створювали веселих святкових героїв. Кожен із нас, від найменших до найдоросліших, занурювався в процес творчості, вдихаючи в нього частинку свого серця. Гофрований папір перетворювався на зачіски та вбрання, а кульки ставали яскравими персонажами, які потім оживали в наших руках.

Але на цьому веселощі не закінчилися. Ми виконали головну заповідь свята — радіти від душі. Під звуки пуримських мелодій ми танцювали,

співали і сміялися, створюючи атмосферу тепла і дружби. Кожен танець був наче, крок назустріч один одному, кожна пісня — це міст між поколіннями, які, попри відмінності, об'єднує спільна радість.

Подія «Кешер дорот» стала не просто майстер-класом, а справжнім святом зв'язку, де кожен відчував себе частиною єдиного цілого. Ми навчилися не тільки створювати, а й дарувати один одному посмішки, ділитися щастям і пам'ятати, що у світі немає нічого важливішого за людські стосунки.

Пурим — це час, коли ми можемо бути собою, сміятися і радіти життю, незважаючи ні на які труднощі та обставини. І завдяки нашому проекту, ми змогли заново відкрити для себе цю справжню суть свята. Нехай кожна мить, проведена разом, стане яскравим спогадом і ще однією сторінкою в нашій спільній історії.

ХАГ ПУРИМ SAMEAX!!!
Проект реалізується за підтримки JDC www.jdc.org.

Керівник проекту

Світлана Новаковська

Марк Штейнберг “Є В Р Ї І С Ъ К И Й Щ И ТІ С Р С Р”

Продовження. Початок у № 177

ЯК І В КРЕЙЗЕР

Скорочено

ЯКІВ КРЕЙЗЕР

У «Спогадах і роздумах» Г.К. Жуков пише:

«...30 червня 1941 року, здійснивши виснажливий 700-кілометровий марш, до Борисова підійшла 1-ша Московська мотострілецька дивізія під командуванням генерал-майора Я.Г. Крейзера. Московська дивізія була укомплектована за штатами воєнного часу, добре підготовлена і мала на озброєнні танки Т-34. Генералу Я.Г. Крейзеру, який підпорядкував собі Борисівське танкове училище, вдалося затримати посилену 18-ту танкову дивізію противника більш ніж на дві доби. Це тоді мало важливе значення. У цих боях генерал Я.Г. Крейзер блискуче себе проявив».

Пізніше, читаючи книгу маршала, Яків Крейзер добродушно посміхався, бо Жуков трохи випередив події: під Борисовом він ще був полковником. Але справді, тоді Крейзеру вдалося неймовірно в часи загального відступу: він зупинив елітну гудеріанівську дивізію, стиснув її передовий полк у своїх сталевих тисках, а решту полків змусив зупинитися по той бік Березини. Після дводенних запеклих боїв на Березині дивізія Крейзера ще дванадцять днів не давала гітлерівським полчищам розвивати наступ вздовж автостради Мінськ–Москва. Це згодом позитивно позначилося на загальнофронтовій обстановці, дало змогу виграти час для організації надійної оборони Москви.

Дізнавшись, хто так наполегливо організовує опір сталевій потузі Гудеріана, німці почали скидати на позиції дивізії злісні листівки:

«Російські воїни! Кому ви довіряєте своє життя?! Ваш командир — жид Янкель Крейзер. Невже ви вірите, що Янкель врятує вас від наших рук?! Здавайтеся в полон, а з Янкелем вчините так, як слід чинити з жидами...»

Офіцери штабу дивізії згадували, що коли листівку показали комдиву, той усміхнувся і сказав:

«Вдома батько й мама справді кликали мене Янкелем. Гарне ім'я».

«Вдома» — це значить у Воронежі. Тут Яків Григорович народився 4 листопада 1905 року в родині дрібного торговця. Право оселитися в цьому місті ще заслужив його дід, який віддав царській армії 25 років свого життя. Батько помер, коли Якову було п'ятнадцять років, і йому довелося добувати шматок хліба для себе та молодших братів. У 16 років він вступив до Воронежської піхотної школи й закінчив її у 1923 році.

Його призначили командиром взводу в полк Московського гарнізону, а у 1928 році перевели до 1-ї Московської мотострілецької дивізії, яка вважалася в Червоній Армії однією з найзразковіших. У її лавах він прослужив 11 років. А про те, як він служив, свідчить уже хоча б той факт, що у 1936 році Крейзера нагородили орденом Леніна — і це ще коли він командував лише батальйоном.

Навесні 1941 року, уже у званні полковника, його призначили командиром 1-ї Московської мотострілецької дивізії.

За мужність і доблесть у боях на Березині 22 липня полковнику Якову Крейзеру було присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Він став першим зі старших офіцерів Червоної Армії, удостоєним цього звання, і четвертим загалом у країні з початку Великої Вітчизняної війни. Йому одразу ж

присвоїли звання генерал-майора, а дивізія отримала почесне найменування гвардійської.

У серпні 1941 року Крейзер попрощався зі своєю рідною дивізією та відбув на безпрецедентне підвищення — очолити 3-тю армію, якій довелося брати участь у оборонних боях на просторах від Смоленська до Москви. Армія діяла вдало, а Крейзер навіть у найскладніших обставинах завжди знаходив оптимальні рішення.

Коли німці, прорвавши оборону сусідніх частин, вийшли у тил 3-ї армії, дивізії Крейзера, подолавши три сотні кілометрів по ворожому тилу, вийшли з оточення, повністю зберігши боєздатність. І вже у грудні 1941 року армія взяла участь у історичному контрнаступі під Москвою.

Перед початком Сталінградської битви Якову Крейзеру доручили сформувати 2-гу гвардійську армію. Формування було завершено у листопаді 1942 року. Командувачем армії призначили генерал-лейтенанта Родіона Малиновського, а Крейзера — його заступником. Так вийшло, що на чолі цієї армії опинилися двоє євреїв: Малиновський і Крейзер. Саме вони зуміли зупинити танковий клин німецького фельдмаршала Манштейна, якому Гітлер поставив завдання будь-якою ціною деблокувати оточене в Сталінграді угруповання Паулюса.

Запеклі бої тривали з 18 по 23 грудня. 2-га Гвардійська армія, яка зайняла оборону в районі Котельникова, стояла на смерть — і Манштейну довелося відступити. У цій битві генерал Крейзер командував правим крилом армії.

Тому, коли за Доном біля Тормосіна виявили нове німецьке угруповання, що готувалося до прориву до Паулюса, Малиновський сформував оперативну групу з трьох корпусів — танкового, стрілецького та кінного. Командувачем призначили Крейзера з наказом розгромити ворога.

Яків Григорович виконав завдання блискуче: оточив німців і за три дні оволодів Тормосіном.

2 лютого 1943 року генерал-лейтенанта Малиновського призначили командувачем військами Південного фронту. Командувачем 2-ї Гвардійської армії став генерал Я. Крейзер. Того ж місяця йому присвоїли звання генерал-лейтенанта.

10 березня армію Крейзера вивели до резерву фронту із завданням поповнити особовий склад та озброєння. Командарму ж наказали готувати своє об'єднання до прориву потужної укріпленої оборони противника.

Цим оборонним рубежем був так званий «Міус-фронт» (як його називали німці) — глибоко ешелонована оборонна лінія, яка простягалася за річками Міус, Кринка, Кальміус та Молочна. Усі рубежі були обладнані ДОТами, ДЗОТами та інженерними загородами.

«Міус-фронт» обороняла нова 6-та армія, сформована замість знищеної під Сталінградом, під командуванням генерала Голлідта. Гітлер наказав укомплектувати її елітними частинами,

включаючи найкращу танкову дивізію СС «Мертва голова». Усі ці сили підтримували 700 літаків.

Ось яку твердиню довелося здолати армії генерала Крейзера. Наступ розпочався 17 липня. Після прориву першої лінії оборони в бій ввели 2-гу гвардійську армію. Буквально прогризаючи ворожі позиції, війська просувалися на захід у напрямку Донецька.

Армії вдалося захопити плацдарм на правому березі Міусу. Проте до 1 серпня німці відбили частину плацдарму, і наступ 2-ї Гвардійської армії уповільнився.

Саме в цей момент на командний пункт армії прибув представник Ставки Верховного Головнокомандування — маршал С.Тимошенко. Він влаштував різку догану Крейзеру та відсторонив його від командування 2-ю Гвардійською армією. Саму армію вивели до резерву фронту.

Але генерал-лейтенант Крейзер не залишився у резерві: за наказом нового представника Ставки — маршала Василевського, який змінив Тимошенка, він був призначений командувачем 51-ї армії.

Ця армія, сформована ще на початку війни, обороняла Крим і була змушена залишити його у 1941 році. Тепер їй належало пробитися до Криму через Донбас. Саме це завдання поставив перед Крейзером маршал Василевський — і командарм успішно його виконав.

Вже на початку вересня Донбас був звільнений від німців, а через місяць передові частини армії генерала Крейзера увірвалися на Перекопський перешийок. 51-ша армія повернулася до Криму!

Німецьке командування зосередило на Кримському півострові війська 17-ї армії — 12 дивізій загальною чисельністю понад 200 тисяч осіб, велику кількість артилерійських гармат та бронетехніки. Фашисти значно посилили свою оборону, вміло використавши гористий рельєф місцевості, а рівнинні ділянки прострелювалися хрестоподібним вогнем сотень кулеметів.

Проте армія Крейзера змогла з ходу форсувати Сиваш і, захопивши центральну частину Турецького валу, тим самим повністю заблокувала можливість маневру для німецьких військ і створила умови для успішного розвитку наступу.

13 квітня дивізії Якова Крейзера звільнили Сімферополь, а вже через день вийшли до зовнішнього оборонного поясу Севастополя. Штурм міста розпочався 5 травня, і до кінця 9 травня Севастополь був повністю звільнений.

На те, щоб захопити Севастополь, німцям знадобилося майже 8 місяців.

Янкель Крейзер зробив це за п'ять днів!

Останній етап війни для Крейзера був пов'язаний із вигнанням гітлерівців із Прибалтики. 5 жовтня 1944 року його 51-ша армія, перебуваючи на вістрі головного удару, прорвала ворожу оборону та стрімко рушила вперед, відрізаючи німецьку групу армій «Північ» від їхніх військ у Східній Пруссії. Разом із

іншими арміями Прибалтійських фронтів вони не дозволили німцям вирватися з оточення.

Саме в Прибалтиці завершив свій бойовий шлях генерал Яків Крейзер, нагороджений за виняткову майстерність полководця 14-ма орденами. Серед них: 5 орденів Леніна, 4 ордени Червоного Прапора, Ордени Суворова, Кутузова та Богдана Хмельницького.

Таким чином, щороку під час війни Якову Крейзеру вручали по 3-4 вищих орденів. Як ви розумієте, генералу-єврею такі нагороди давалися виключно за надзвичайні заслуги. І в правому березі Міусу. Крейзера вони були: майже чотири роки він провів у безперервних боях, лише з короткими паузами на формування своїх армій.

Його армії — особливо 51-ша — були одними з найпотужніших на фронті: вони нараховували понад 100 000 бійців у кожній. Сотні танків, гармат, реактивних установок та іншої техніки. Керувати такою військовою махіною — вже саме по собі надзвичайно складно. Але Крейзер робив це більш ніж успішно, за що й отримував вищі полководчі нагороди.

Командувачі військами фронтів, та й у Ставці, добре знали, що генерал Крейзер — полководець наступального плану. Втім, він цілком успішно діяв і в оборонних битвах під Москвою та Сталінградом. Але в наступі Крейзер був, як то кажуть, на коні. Його армія атакувала наполегливо й уміло. На Донбасі, у Криму, у Курляндії Крейзер, на відміну від багатьох командармів того часу, які лізли на німців стрімголов й несли колосальні втрати, організовував наступ розважливо, продумував дії своєї армії до дрібниць. Він враховував можливу реакцію противника, мав достатній резерв і вводив його в бій у вирішальний момент. Дивуєшся — адже так талановито воював полководець, який, по суті, не мав справжньої військової освіти.

Видно, Бог вклав у нього цей військовий талант, який проявився у ті страшні часи. Треба додати, що цей, до кінчиків волосся військовий професіонал завжди пам'ятав про своє єврейство. Він дуже активно виконував обов'язки члена Антифашистського єврейського комітету з самого початку його створення у 1942 році. Відомо, що Крейзер підписав привітання всепалестинському з'їзду «Перемога над фашизмом», де говорилося: «Євреї Палестини! Рука в руку, плече до плеча будемо боротися за братерство і дружбу народів, за швидку остаточну перемогу над ворогом...» А зрозуміло, що такі заяви в радянській країні підписувати було дуже небезпечно.

Але коли у 1953 році йому запропонували підписати провокаційного листа від «Групи євреїв», який закликав до депортації всіх радянських євреїв у північну Сибір, генерал армії Янкель Крейзер з презирством відкинув цю пропозицію.

Нагадаю — у ті страшні роки такий вчинок коштував набагато більше, ніж героїзм, виявлений у найзапеклішому бою.

Дуже точно написав про це Йосип Бродський:

...У истории русской страницы хватит для тех, кто в пехотном строю смело входили в чужие столицы, но возвращались в страхе в свою... Далі буде

Я. Крейзер

АВТОГРАФИ НА ПЛАТІВКАХ

АНДРІЙ
ПІШКОВ

Програмою з такою назвою дебютував нещодавно Клуб філофоністів. Він об'єднує тих, хто збирав чи збирає платівки, диски, касети, тобто матеріальні засоби трансляції музичних творів. Про цей Клуб та першу програму розповідає його керівник Олександр ГАЛІЯС.

— Ідея виникла у керівництва Хеседу, оскільки за рахунок дарунків назбиралась певна кількість платівок і хотілося б, щоб вони не лежали мертвим вантажем. Тим більше, що у Хеседі нещодавно з'явився новенький програвач і гріх було його не використовувати.

Коли Ганна Львівна Розен

запропонувала мені очолити цей проект, я погодився не без задоволення, бо в самого назбиралася сила-силена цікавих записів на різних носіях, серед яких чималу частину складали пісні єврейських композиторів та виконавців. На деяких платівках лишилися автографи їхніх героїв та героїнь. І мені здалося цікавим познайомити з ними слухачів.

Для початку обрав кількох добре знахитців.

І першим з них став найстаріший - Володимир Пилипович Кораллі (Кемпер), 1906 року народження. В одному з попередніх номерів я вже розповідав про цього старого одесита, але, вважаю, що варто нагадати деякі моменти його біографії, про які він розповів мені, коли був в Одесі в 1984 р.

— Яким чином Ви з Кемпера перетворилися на Кораллі?

— Я дебютував (разом із братом Емілем, який у майбутньому очолив Ленінградський джаз-оркестр) у 1915-му році, коли мені було дев'ять років. Це сталося в одеському театрі "Водевіль". Власнику цього театру наше з братом прізвище видалося нецензурним, і він особисто присвоїв нам звучний псевдонім — прізвище популярної на той час балерини та кіноактриси. Отак з'явилися «брати Кораллі». Потім ми «розділилися»: Еміль виступав під власним прізвищем, а я вже був і є Кораллі. Проте це не завадило мені завжди пам'ятати про своє одеське єврейське коріння і в паспорті я лишався Кемпером.

— Я читав, що Ви починали як "малолітній куплетист". А хто були автори вашого тодішнього репертуару?

— Куплети та монологи для мене створювали тодішні провідні одеські автори Н.Южний, Р.Чинаров, Мирон Ямпольський (до речі, автор знаменитого "Одеського весілля"). Але головним чином я користувався репертуаром свого земляка Макса Поляновського, який лише на п'ять років був старшим за мене. Згодом

Макс став відомим журналістом і навіть співавтором популярного колись роману "Вулиця молодшого сина", який він створив разом зі Львом Кассилем.

— Чи правда, що у 1920-х вас рекламували як "найкращого сатирика-гумориста України".

— Так, було таке. Не буду приховувати, що мати таку репутацію було дуже приємно, хоча до цього я ставився досить тверезо. Зрештою, справжню оцінку артисту дають глядачі.

— Є така версія, ніби вашому шлюбу із Клавдією Іванівною Шульженко намагалася перешкодити ваша мати.

— Було таке! Справа в тому, що мій брат перед тим одружився з артисткою Марією Іванівною Дарською, і мама казала:

— Що ж то виходить! З одного боку буде Іванівна, з іншого боку — Іванівна, а я посередині?! Що тоді скажуть предки?!

Але потім змиралася, ми побралися і молода дружина була записана як "Клавдія Іванівна Шульженко-Кемпер"...

— Ви приймали участь у тисячах концертів. А який з них став найбільш пам'ятним?

— То було 10 квітня 1944 року. Під час одного з виступів нам повідомили, що визволили Одесу. Мабуть, ніколи в житті я не виступав з таким

піднесенням.

На пам'ять про цю зустріч в мене лишився автограф на платівці із записами музики та пісень 1930-40 років. Там вміщено пісню «Роман з квасом», яку виконує Володимир Кораллі, а підспівує Клавдія Шульженко.

Ще один надзвичайно пам'ятний автограф залишила мені Алла Миколаївна Баянова, естрадна співачка, яка ще за життя стала легендою. До Одеси вона приїхала на гастролі у 1989 році, коли їй було вже 75, але ніхто і ніколи не наважився б дати їй цей вік. Красива та жвава, вона провела кілька концертів, які мали шалений успіх. В один з днів її перебування у місті я запросив співачку на зустріч з прихильниками її мистецтва до Клубу працівників торгівлі, який знаходився на розі тоді ще Карла Маркса та провулку Чайковського. То була захоплююча зустріч. Алла Миколаївна із задоволенням згадувала минулі роки, які дарували їй зустрічі з видатними майстрами естради — Олександром Вертинським, Петром Лещенко та іншими, охоче відповідала на запитання. Ось деякі з її відповідей.

— Я ніколи не вважала себе емігранткою, як про мене думають. У 1918 році Бессарабію з моїм рідним Кишиневом захопила Румунія, і наша сім'я, подібно до сотень тисяч інших, виявилася «емігрантами» без еміграції. Така сама доля спіткала і мого майбутнього колегу та друга Петра Лещенка.

— У нашому будинку ретельно зберігали традиції, хоча доля кидала батька, оперного співака по різних країнах та містах. Навіть у Парижі, де минули мої дитячі роки, де я навчалася, навіть там я зберегла відчуття Батьківщини. Звичайно, завдяки батькові, який так сумував за Батьківщиною, що навіть відмовився прийняти французьке підданство. І до Бухаресту ми переїхали, бо йому хотілося бути ближче до рідної землі.

На Батьківщину можна було повернутися після війни, але тоді я була одружена з румуном і не хотіла кидати кохану людину. А коли залишилася одна, пішла до радянського посольства з одним — єдиним питанням: «Як потрапити до СРСР?» Мені порадили спробувати туди приїхати на гастролі. Але зі списків гастролерів регулярно викреслювали. Казали:

«До чого везти огірки на город? У нас і своїх співаків вистачає».

Мені було боляче, гірко: адже мене позбавляли можливості зустрітися з тією публікою, яка краще за інших здатна була прийняти та оцінити мої пісні. У Румунії ж доводилося перекладати на румунську пісні з репертуару Бейбутова, Шульженко і ось так їх виконувати.

Якось мене запросили взяти участь у концерті для працівників радянського посольства. Я проспівала кілька радянських пісень, що були в моєму репертуарі, і оскільки глядачі ніяк не відпускали, опинилася в скруті. Не буду ж я їм співати пісні Шульженко румунською! Вирішила — була не була! — І заспівала свої улюблені циганські пісні. Повірте: сорок п'ять хвилин не відпускали зі сцени! Наступного дня запросив мене радник посольства. Летіла, як на крилах: невже здійсниться моя мрія? І початок

розмови був багатообіцяючим:

«Ви — великий художник», — а потім відразу: «Але нам такого мистецтва не треба».

«Як, чому?»

«Це циганщина та кабатчина!»

Я намагалася щось пояснити, говорила про шляхетне мистецтво циганської пісні, але марно.

— З Юрієм Морфессі дружив мій батько. Я часто слухала його у Парижі. Цю велику людину називали «князем циганської пісні».

До речі, саме Морфессі вперше

виконав «Чубчик». А я, приїхавши до Бухареста, познайомила з цією піснею Лещенко, який і зробив її знаменитою.

Про Лещенка я можу розповідати годинами. Досі він для мене, як живий, і я навіть не помічаю, як у розмовах називаю його Петею. Ми з моїм чоловіком Жоржем Іпсіланті багато працювали разом із Лещенком, ще тоді, коли він носив своє справжнє прізвище Мартинович і виступав танцюристом разом із сестрами.

Його дружина, Зінаїда Закіт, мала свій сольний номер, виконувала переважно класичні танці. Після від'їзду Лещенка до Одеси 1942 року я якось втратила його з уваги.

Ще одна надзвичайно пам'ятна зустріч — з Андрієм Мироновим. Сподіваюся, що наші читачі пам'ятають, що батьком видатного актора був Олександр Менакер. Наша розмова з Андрієм Олександровичем відбулася у 1983 році, коли він приїхав на гастролі із Театром сатири. Розмовляли ми перед виставою, тому вдалося задати лише кілька запитань.

— Ваш герой із «Небесних ластівок» скаржиться, як важко йому «поєднувати» служіння двом музам. «Мене рятує тільки диво...» — співає він. Ви ж — «багатоверстатник»: театр, кіно, телебачення, естрада. Яке ж «диво» рятує вас?

— Важко сказати, що мене рятує якесь «диво»... Просто є потреба працювати і в театрі, і на телебаченні, і в кіно... Часом я ловлю себе на думці, що добре було б відмовитися від усіх пропозицій, відпочити як слід. Але все одно погоджуюсь брати участь у новому фільмі, хоча в глибині душі даю собі раду, що краще було б відмовитися... Мабуть, так уже влаштований актор.

Ні, ні, «чудеса» тут ні до чого... Просто в роботі — моє життя, і ця моя скромна сфера діяльності приносить мені велику радість...

— Що є для вас естрада, пісня?

— Я дуже люблю музику. Адже багато з того, чого не висловити ні словами, ні навіть жестом, у музиці набуває більш ліричного чи драматичного звучання. Хоча, чесно кажучи, ніяково слухати, коли про мене говорять як про співака. Навіть платівку назвали «Співає Андрій Миронов». Ні, те, що я відторю своїм голосом, не може бути названо співом. Але я виходжу на естраду і радий, що у публіки такі виступи знаходять відгук...

Є актори, які стверджують, начебто для них публіка не має значення. Але я таким акторам не вірю. Немає і не може бути мистецтва заради мистецтва. Вся наша робота — для публіки, для глядача... І якщо люди тебе знають, якщо чекають на зустріч з тобою і не йдуть після цих зустрічей розчарованими — що може бути прекраснішим?! Власне, в цьому полягає призначення нашої професії...

Звичайно, «за кадром» залишилося ще чимало історій про автографи на платівках. І пісень на платівках ще сотні. То ж, якщо хтось із читачів зацікавиться нашим Клубом філофоністів, звертайтеся до Хеседу, будемо раді кожній людині.

КОНКУРС! КОНКУРС! КОНКУРС! КОНКУРС!

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Протягом більш ніж 10 років у Благодійній Фундації "Хесед Шаарей Ціон" на свято Песах існує добра традиція — проведення конкурсу страв із маці.

Спочатку конкурс проводили серед клієнтів Денного Центру, а цього, 2025, року ініціативу підтримали Культурний

Центр і волонтери чудового проєкту "Крила доброти".

Напередодні свята, після проведення модельного Седеру для волонтерів, відбувся конкурс виробів із маці, представлених волонтерами.

Анна Камсіна приготувала м'ясний

пиріг із смаженою цибулею, Неллі Немирова — пиріг із м'ясом і грибами. Лариса Георгієва — шоколадні тістечка з горіхами, Римма Аванесова — торт з яблуками та горіхами, Тамара Трофименко — торт із зефіром та айвою, Лідія Злобіна — "Наполеон".

Усі представлені на це чудове змагання страви були настільки смачними та різноманітними, що велике журі (близько 40 волонтерів) протягом майже двох годин не могло визначитися з переможцем. Всі учасниці конкурсу бажають вам, дорогі читачи, смачного!

Рецепт від Анни Камсіної М'ЯСНИЙ ПИРІГ ЗІ СМАЖЕНОЮ ЦИБУЛЕЮ

Інгредієнти:

Маца — 5 листів; яйця — 5 шт.; луковичі (великі) — 3 шт.; куряча грудинка.

Відварити грудинку.

Розкришити мацу та залити бульйоном від грудинки.

Посолити та поперчити яйця, вбити їх у бульйон.

Цибулю порізати кубиками і потушити на рослинній олії.

Грудинку дрібно нарізати.

З'єднати всі інгредієнти.

Розігріти форму для випікання, влити в неї 100 гр. рослинної олії.

На великому вогні жарити хвилин 10, щоб прихопило скоринку.

Потім поставити в духовку ще на 15 хвилин. Слідкувати, щоб не підгоріло.

Рецепт від Лариси Георгієвої ТІСТЕЧКА

Інгредієнти:

Маца — 7 листів; яйця — 3 шт.; цукор — 1 склянка; какао — 3 столові ложки; коньяк або сік, вершкове масло (м'яке) — 150 г; 20-30 горіхів, кокосова стружка.

Приготування:

Дрібно розкришити мацу.

3 жовтки розтерти з цукром.

До маці додати сік (коньяк), какао і перемішати.

Додати цукрову суміш.

Білки збити окремо, ввести і обережно перемішувати в одному напрямку.

Додати м'яке масло і подрібнені горіхи.

Можна викласти тортом у форму або окремими тістечками у вигляді «картоплі» чи кульками.

Прикрасити кокосовою стружкою.

Поставити в холодильник на 8-10 годин.

Рецепт від Римми Аванесової ТОРТ З ЯБЛУКАМИ І ГОРІХАМИ

Інгредієнти:

Маца — 8 листів; 1 пакетик розпушувача; ванілін — 1 пакетик; цукор — 4 столові ложки; 4 яблука; 3 яйця; варення і подрібнені горіхи.

Приготування:

Розкришити мацу, залити двома склянками теплої солодкої води, розмішати і настояти 10 хвилин.

Додати цукор, яйця, розпушувач і ванілін, все ретельно перемішати.

Окремо почистити яблука і нарізати їх тоненькими часточками.

Потім покласти пергамент на деко, змастити будь-якою олією і вилити в деко половину маси тіста.

Після цього викласти на нього яблука, посипані корицею, зверху залити другою частиною тіста з маці і поставити в духовку на 40 хвилин при невеликій температурі.

Коли пиріг буде готовий (перевірити сірником), змастити його поверхню варенням і посипати подрібненими волоськими горіхами, підсушеними на сухій сковороді.

Приготування:

На дно роз'ємної форми покласти восьмий лист маці, також розмочений у молоці, а на нього — всі інгредієнти і щільно притиснути.

Приготовану суміш поставити в холодильник на декілька годин.

Торт можна прикрасити однією плиткою розтопленого шоколаду.

Рецепт від Лідії Злобіної НАПОЛЕОН ПО-ОДЕСЬКИ

Інгредієнти:

Зварить заварний крем: молоко — 1 літр, яйця — 3 шт., масло — 100 г, цукор — 1 склянка, коньяк — 1 ложка, борошно з маці — 5 ложок.

Приготування:

Мацу не розмочуємо.

Намазуємо листи маці гарячим кремом.

Зверху натираємо шоколад, горіхи.

Рецепт від Тамари Трофименко ТОРТ ІЗ ЗЕФІРОМ І АЙВОЮ

Інгредієнти:

Маца — 8 листів, баночка айвового варення — 600 г; 2 апельсина, мед — 200 г, сметана — 400 г.

У сметану всипати 1 пакетик ванільного порошку.

У тепле молоко покласти на кілька хвилин один лист маці.

Подрібнити 6 листів маці, залити медом, сметаною, варенням і перемішати.

Лариса Георгієва

Рецепт від Неллі Немирової ПИРІГ З М'ЯСОМ І ГРИБАМИ

Інгредієнти:

Маца — 0,5 кг, яйця — 5 шт., фарш із вареної телятини — 0,5 кг, і смаженої цибулі — 0,5 кг, сир твердий — 300 г, сіль і перець за смаком.

Приготування:

Мацу замочити в теплому молоці або воді.

Через 15 хвилин віджати.

До маці додати яйця, натертий сир.

Посолити і поперчити.

Все змішати і викласти у змащену маслом форму.

Запікати в духовці 50 хвилин при температурі 180 градусів.

Ш Л Ю Б Я К Т О Ч Н А Н А У К А

Скорочено

О. ГЕНРІ

— Ви вже чули від мене, — сказав Джефф Пітерс, — що жіноче лукавство ніколи не викликало в мене надто великої довіри. Навіть у найневиннішому шахрайстві неможливо покладатися на жінок як на співучасників і компаньйонів.

— Комплімент заслужений, — сказав я. — На мою думку, у них є всі права називатися найчеснішим полом.

— А чого їм і не бути чесними, — сказав Джефф, — адже чоловіки або шахрують для них, або працюють на них понаднормово. Лише доти вони придатні для бізнесу, поки й почуття, й волосся у них ще не надто далекі від натуральних. А потім їм вже потрібен дублер — тягловий чоловік із задишкою та рудими бакенбардами. Взяти, наприклад, хоча б ту вдову, яку ми з Енді Такером попросили посприяти нам у здійсненні невеликої задумки в Каїрі. Якщо у вас достатньо грошей — відкривайте шлюбну контору. У нас було близько шести тисяч доларів, і ми сподівалися подвоїти цю суму.

Ми склали таке оголошення:

«Симпатична вдова, вродлива, тридцяти двох років, з капіталом у три тисячі доларів, має велике помістя, бажає вдруге вийти заміж. Чоловіка хотіла б не багатого, а ніжнього серцем. За її переконанням, ґрунтовні чесноти частіше трапляються серед бідняків. Нічого не має проти старого чи не дуже вродливого чоловіка, якщо він буде їй вірним і зуміє розпорядитися її капіталом.

Охочі вступити в шлюб ласкаво просяться звертатися до шлюбної контори Пітерса й Таккера, Каїр, штат Іллінойс, на ім'я Самотня».

— Поки все йде добре, — сказав я, коли ми змайстрували це літературне творіння. — А де ж ми візьмемо цю жінку?

— Джефф, — каже Енді, — навіщо тобі жінка? Коли ти продаєш запламовані акції на біржі, хіба тебе хвилює, щоб з них справді капала вода?

— Слухай, — кажу я, — і запам'ятай. У всіх моїх незаконних відхиленнях від легальної букви закону я завжди дотримувався правила, щоб товар, що продається, був у наявності, щоб його можна було побачити й будь-коли пред'явити покупцеві. Лише так, а також шляхом ретельного вивчення статуту міста та розкладу поїздів, мені вдавалося уникати зіткнень із поліцією. Щоб не провалити нашу задумку, ми повинні роздобути симпатичну вдову. Інакше — камера мирового судді.

— Гаразд, — каже Енді, — можливо, й справді тут потрібна вдова, на випадок, якщо судове відомство захоче провести ревізію нашої контори. Але де ж ми знайдемо таку вдову?

Я відповів, що маю на прикметі одну. Мій старий приятель Зікі Троттер близько року тому зробив зі своєї дружини вдову, випивши якесь зілля від розладу шлунка замість того настою, яким мав звичку напиватися.

До містечка, де вона жила, було шістдесят миль, і я поїхав туди потягом та знайшов її на тому ж місці. Місіс Троттер цілком відповідала

нашому оголошенню, хоча була значно старшою, до того ж не мала ні грошей, ні гарної зовнішності.

— Чи благородну справу ви задумали, містере Пітерс? — запитала вона.

— Місіс Троттер! — вигукнув я. — Ми з Енді Такером підраховували, що щонайменше три тисячі чоловіків, які живуть у цій безнравственній країні, спробують, прочитавши оголошення в газеті, завоювати вашу прекрасну руку, а разом із нею й ваші неіснуючі гроші. З менше трьох тисяч таких, що можуть запропонувати вам у відповідь лише своє тіло й жадібні руки, — невдахи, нероби, спокусливі багатством. Ми з Енді маємо намір дати цим соціальним паразитам добрий урок. З великими труднощами ми відмовилися від думки заснувати корпорацію під назвою Велике Моральне та Милосердне Агентство. Тепер ви бачите, яка у нас висока і благородна мета?

— Так, так, містере Пітерсе, ви ні на що погане не здатні. Але в чому полягатимуть мої обов'язки? Невже мені доведеться відмовляти кожному з цих трьох тисяч негідників?

— Ми поселимо вас у номері тихого готелю, і жодних турбот у вас не буде. Всю переписку з клієнтами та всі справи шлюбного бюро ми з Енді беремо на себе. Але може статися, що якийсь залицяльник приїде до Каїра, щоб особисто завоювати ваше серце... У такому разі вам доведеться попрацювати самостійно: власноруч вказати йому на двері. Платити вам будемо двадцять п'ять доларів на тиждень, а проживання в готелі — за наш рахунок.

Почувши це, вона сказала:

— За п'ять хвилин я готова. Можете вважати, що я вже на службі: зарплата має нараховуватися мені з цієї миті.

І ось я везу місіс Троттер до Каїра. Привіз, поселив її у тихому сімейному готелі, подалі від нашої квартири, щоб не виникло жодних підозр. Потім пішов і розповів про все Енді Такеру.

— Чудово, — каже Енді Такер. — Тепер, коли твоя совість спокійна, коли у тебе є і гачок, і приманка, давай-но займемося риболовлею.

Ми розповсюдили наше оголошення по всій окрузі і поклали на ім'я місіс Троттер дві тисячі доларів у банк, а чекову книжку дали їй на руки, щоб вона могла показувати її тим, хто сумнівається. Я знав, що вона чесна жінка, і не боявся довірити їй гроші.

Одне лише це оголошення принесло нам купу роботи — по дванадцять годин на добу ми відповідали на листи.

Находило їх близько сотні щодня. Я й не підозрював, що у світі є стільки люблячих, але бідних чоловіків, які хотіли б одружитися із симпатичною вдовою та взяти на себе

тягар турботи про її капітал.

Більшість із них повідомляли, що сидять без гроша, не мають постійної зайнятості, і все ж, за їхніми словами, у них залишилися такі великі запаси любові та інших чоловічих чеснот, що стане найщасливішою жінкою, черпаючи з цих запасів.

Кожен клієнт отримував відповідь від контори Пітерса й Таккера. Кожному повідомляли, що його щире, цікаве письмо справило на вдову один із тих джентльменів, які глибоке враження і що приходили до мене за вашим оголошенням, і він не хоче їй детальніше та, якщо одружуватися, якщо я не дам йому можливо, додати дві тисячі. Його ім'я Вільям фотографію. Пітерс і Таккер додавали до цього, що їхній гонорар за передачу другого листа в прекрасні руки вдови становить два долари, які слід долучити до листа.

Тепер ви бачите, яким простим і витонченим був наш план. Близько дев'яноста відсотків цих благородних шукачів вдовиної руки якимось чином знайшли по два долари і надіслали їх нам. Звісно, нам довелося попрацювати; ми з Енді навіть трохи побурчали: чи легко цілий день розкривати конверти і витягати звідти долар за долларом!

Були й такі клієнти, які з'являлися особисто. Ми направляли їх до місіс Троттер, і вона розмовляла з ними сама; тільки троє чи четверо повернулися до контори, щоб попросити у нас грошей на зворотний шлях. Коли почали прибувати листи з найбільш віддалених районів, ми з Енді стали діставати з конвертів по двісті доларів на день.

Якось після обіду заходить до нас якийсь моторний суб'єкт. Побачивши його, я відчув гордість, бо наша справа правильна, і причепитися до неї неможливо.

— У вас сьогодні щось дуже багато листів, — каже чоловічок.

— Ходімо, — кажу я, беручи капелюх. — Ми на вас уже давно чекали. Я покажу вам наш товар.

Я повів його до готелю «Ріверв'ю» і познайомив із місіс Троттер. Потім показав йому банківську книжку, де значилися дві тисячі доларів, покладених на її ім'я.

— Начебто все гаразд, — каже детектив.

— Так, — відповідаю я, — і якщо ви неодружений чоловік, я дозволю вам поговорити з цією дамою. З вас ми не вимагатимемо двох доларів.

— Дякую, — відповів він. — Якби я був неодружений, то, мабуть... Щасливо залишатися, містере Пітерс. Наприкінці трьох місяців у нас назбиралося близько п'яти тисяч доларів, і ми вирішили, що час зупинитися.

І ось, коли ми взялися за ліквідацію справи, я пішов до місіс Троттер, щоб виплатити їй зарплату за останній тиждень, попрощатися з нею і забрати чекову книжку на дві тисячі доларів, яку ми дали їй на тимчасове зберігання.

Заходжу до її номера. Бачу: вона

сидить і плаче, як дівчинка, яка не хоче йти до школи.

— Ну, ну, — кажу я, — чого ви плачете? Хтось вас образив?

— Ні, я скажу вам всю правду. І нічого не приховую. Я закохана. Я закохана в одну людину настільки сильно, що не можу жити без нього.

— То в чому ж справа? — кажу я. — Візьміть його собі на здоров'я. Звісно, якщо ваша любов взаємна. Чи відчуває він до вас ті особливі болісні почуття, які ви відчуваєте до нього?

— Так, — відповідає вона. — Він справив на вдову один із тих джентльменів, які приходили до мене за вашим оголошенням, і він не хоче їй детальніше та, якщо одружуватися, якщо я не дам йому можливо, додати дві тисячі. Його ім'я Вільям Вілкінсон.

— Місіс Троттер, — кажу я їй, — якби це залежало лише від мене, я б сказав: беріть ці дві тисячі і будьте щасливі з обранцем вашого серця. Ми можемо віддати вам ці гроші, бо з ваших шанувальників ми отримали понад п'ять тисяч. Але я мушу порадитися з Енді Такером. Він добра людина, але діловий. Ми пайовики в рівних долях. Я поговорю з ним і подивлюсь, що ми можемо для вас зробити.

Я повернувся до Енді й розповів йому все, що сталося.

— Так я і знав, — каже Енді. — Я весь час передчував, що має трапитися щось подібне. Не можна покладатися на жінку в такому підприємстві, де зачіпаються сердечні струни.

— Але гірко думати, що через нас серце жінки буде розбите.

— О, звісно, — каже Енді. — І тому я скажу тобі, Джеффе, що маю намір зробити. У тебе завжди був м'який і ніжний характер, я ж прозаїчний, трохи сухуватий. Але я готовий піти тобі назустріч. Іди до місіс Троттер і скажи їй: нехай візьме з банку ці дві тисячі доларів, віддасть їх своєму обранцеві й буде щаслива.

Я підхоплююся і цілих п'ять хвилин тисну руку Енді, а потім біжу до місіс Троттер і повідомляю їй наше рішення, і вона плаче від радості.

Через два дні ми спакували речі й підготувалися до від'їзду.

— Тобі слід було б перед від'їздом відвідати місіс Троттер. Вона була б дуже рада познайомитися з тобою і висловити тобі свою вдячність.

— Боюся, що це неможливо, — відповідає Енді. — Як би нам не запізнитися на потяг.

Я саме вдягав наші долари, запаковані в особливий пояс, — ми завжди перевозили гроші таким способом, — як раптом Енді дістає з кишені пачку великих банкнот і просить долучити їх до решти капіталу.

— Що це таке? — питаю я.

— Це дві тисячі від місіс Троттер.

— Як вони потрапили до тебе?

— Сама мені дала. Я бував у неї вечорами... три рази на тиждень...

— То ти і є Вільям Вілкінсон? — питаю я.

— Був до вчорашнього дня, — відповідає Енді.

ВОЛОНТЕРСЬКА ВІТАЛЬНЯ

Проект “Крила доброти”

Рубрику веде Віра Шаховцева

З Д О Р О В ' Я І М У З И К А

Усі знають, що в людини жанрах. Одній людині може подобатися одна музика, іншій - інша. Декому подобається слухати пісні, а декому - звуки природи (мал.7). Роль музики не зводиться лише до обидві півкулі (мал.4).

Вважається, що музика полегшує

Мал. 4

біль, прибирає стрес і тривогу, стабілізує серцевий ритм, підвищує імунітет, знижує кров'яний тиск. Крім того, музика впливає на багато інших сторін життя людини (мал.5) Найбільш всебічний і корисний вплив чинить на

Мал. 5

слухачів саме класична музика. Дослідження вчених довели — прослуховування класики в період вагітності чудово впливає на розвиток плода, його головного мозку, нервової системи, формування кісткової структури, щитоподібної залози, відбувається масаж внутрішніх органів, що досягає тканин, які глибоко лежать, стимулюючи в них кровообіг (мал.6). Дитина, мати якої під час вагітності слухала музику, краще

Мал. 6

розвиватиметься, у неї швидше сформується логічне мислення, мовлення.

Ми навіть не замислюємося, наскільки важлива і значна роль музики та гармонії для кожного з нас. Так, у різних людей різні вподобання в

Мал. 7

підняття настрою. «Музика - універсальна мова людства» (Лонгфелло). І цією мовою можна розповісти дуже багато чого. За допомогою музики можна зрозуміти, почути й усвідомити самого себе. А якщо музика змушує сумувати, замислюватися, то це також корисно для душі, бо і в самому житті чергуються радість і смуток, злети й падіння.

Чому музика так впливає на настрій? Адже навіть батько еволюційної теорії Чарльз Дарвін був спантеличений здатністю людини сприймати музику і здатністю цю назвав «найзагадковою з тих, якими обдароване людство».

Коли людина слухає музику, яка їй подобається, у мозку виробляється гормон дофамін. Він відповідає за задоволення. Що більше в людини дофаміну, тим вона щасливіша. Знаючи про це, при бажанні, можна налаштуватися на потрібний лад практично в будь-який момент. Особливо, якщо знати, ЩО саме слухати.

— Хочете поліпшити настрій? Підберіть музичний фон, що викликає у вас позитивний емоційний відгук.

— Для розслаблення краще підійдуть спокійні, заспокійливі мелодії.

— Ритмічний звукоряд, покладений на відносно спокійний фон, зробить фізичну розминку більш продуктивною і приємною.

У нашому складному земному світі будь-яке явище можна використовувати як на благо, так і на шкоду. Музика — не виняток. Про позитивний вплив музики ми вже говорили.

Однак лікарі встановили, що музика може бути навіть небезпечною для життя! Їхні звинувачення на адресу деяких музичних напрямків, якими захоплюється молодь по всьому світу, не голослівні. Вони ґрунтуються на проведеному дослідженні бельгійських учених із Брюсселя. Згідно з їхнім висновком, «музичні твори стилів «важкий рок», «хеві-метал», «глем-метал» можуть завдати непоправної шкоди легеням, а саме призвести до пневмотораксу — стану, за якого легені перестають наповнюватися повітрям і дихати».

Рок — це важка експресивна музика

з нагромадженням зайвих звуків і дуже великою гучністю виконання (мал.8). На психіку слухача тисне величезна кількість децибелів. Під час сприйняття такої музики у слухача паралізується думка, втрачається концентрація уваги, пригнічується свідомість. У стані

Мал. 8

розумово-морального безладу дається зелене світло найдикішим, до того стримуваним пристрастям, таким, як втрата довіри, ненависть, гнів.

Швейцарські вчені стверджують, що прослуховування рок-музики викликає виділення так званих стрес-гормонів, які стирають значну частину інформації, що зберігалася в мозку. Американські лікарі стверджують, що повторюваний ритм і низькочастотні коливання бас-гітари дуже впливають на стан спинномозкової рідини, і, як наслідок, на функціонування залоз, які регулюють секрети гормонів; суттєво змінюється рівень інсуліну в крові; основні показники контролю морального гальмування опускаються нижче за поріг терпимості чи толерантності, або цілком нейтралізуються. Рок-музика «перебиває» биття людського серця, погано впливає на роботу нервової системи та ендокринних залоз.

Мал. 9

Мелодії, які містять низькочастотні ритми, тобто інфразвуки, негативно впливають на психіку. Вони часто викликають відчуття тривоги, паніку і також агресію (мал.9). Джерелами інфразвукових коливань у природі бувають урагани, землетруси.

Звуки на низьких частотах видають слони, щоб відлякувати ворогів. Американський учений Девід Елкін довів, що гучні пронизливі звуки сприяють згортанню білка.

Наприклад, сире яйце, поміщене перед гучномовцем на одному з концертів, через три години стало схожим на круто зварене. Потужність звуку на рок-концертах з кожним роком тільки зростає і вже давно перевищує 20 тисяч ват.

Далі буде

Висловлювання про євреїв

«Євреї довели, що в процесі історичного розвитку найкращою зброєю є інтелект».

Альберт Ейнштейн, фізик-теоретик

«Мойсей водив нас пустелею 40 років, щоб привести в єдине місце на Близькому Сході, де немає нафти».

Голда Меїр (1898–1978), державний діяч Ізраїлю.

«Чим відрізняються сіоністи від антисемітів? Сіоністи кажуть, що серед євреїв багато знаменитостей, а антисеміти кажуть, що серед знаменитостей багато євреїв».

Костянтин Меліхан. письменник

«Я знаю, звідки взялася легенда про єврейське багатство. Євреї платять за все».

Станіслав Єжи Лец, польський поет

«Єврей володіє розсудком, працездатністю, інстинктивною гостротою розуму — якостями, які майже автоматично підносять його на вершини».

Генрі Форд, американський промисловець

«Кожна країна має таких євреїв, яких заслуговує».

Карл-Еміль Француз, австрійський письменник

«З усіх видів мракобісся, які озлоблюють людську вдачу, немає нічого дурнішого за антисемітизм».

Девід Ллойд-Джордж, державний діяч Великобританії

Господь ставиться до народів світу так, як вони ставляться до євреїв.

Бенджамін Дізраелі, державний діяч Великобританії

"Для мене бути євреєм означає і завжди означало пишатися тим, що я є частиною народу, який зберігав свою самобутність понад 2000 років з усім болем і муками, яких йому було завдано."

Голда Меїр, державний діяч Ізраїлю

"Не думаю, що існують ще народи, які пережили б більше страждань, ніж євреї. Євреїв обирають об'єктом ненависті та наклепів при кожній зручній нагоді."

Фідель Кастро, державний діяч Куби

"Ізраїль — єдина країна у світі, де можна назвати людину євреєм, не боячись прославитися антисемітом».

Жан-Поль Сартр — французький філософ-екзистенціаліст, письменник, драматург та есеїст.

"Коли мене питають, у чому найбільше досягнення або найбільший внесок євреїв в історію світу? Я кажу, що це незадоволеність, вічне невдоволення, євреї не може бути задоволеним. Коли він спочиває на лаврах і відчуває задоволення, він віддаляється від свого єврейства. Чому ми вічно незадоволені? Тому що наш початковий постулат у тому, що у світі можливе покращення, світ можна виправити."

Шимон Перес, державний діяч Ізраїлю.

НЕОРДИНАРНІ ОСОБИСТОСТІ

*Хімік, лірик, лауреат Нобелівської премії
(Роальд Гоффман)*

**Михайло
Гаузнер**

Із семи лауреатів Нобелівської премії, які народилися в Україні, Роальд Гоффман – єдиний, хто був живий на момент написання цього нарису. Він прожив довге життя, досяг у ньому дуже багато, але обставини його дитинства цьому зовсім не сприяли – на відміну від багатьох дітей, які загинули у вогні Голокосту, він тоді чудом вижив.

Майбутній вчений із світовим ім'ям народився 18 липня 1937 року у провінційному польському місті Злочів (з 1939 року – Золочів, Львівська область України) у родині інженера, випускника Львівського політехнічного інституту Хіллеля Сафрана та вчительки Клари Розен. Чому батьки назвали сина на честь скандинавського полярного дослідника Руаля Амундсена – невідомо.

«Це були хороші роки у щасливій єврейській родині, але незабаром настали жахливі часи», – написав у своїй автобіографії Гоффман (це прізвище він отримав від вітчима, який його усиновив). Хлопчику ще не виповнилося чотирьох років, як гітлерівські війська увійшли у Золочів, і маленький Роальд разом із батьками опинився у гетто, а згодом – у таборі.

В січні 1943 року Хіллелю вдалося таємно вивести дружину та сина на свободу. Їх прихистив український учитель Микола Филипович Дюк разом із дружиною Марією, який проживав у селі Унів Перемишлянського району, також на Львівщині. Ризикуючи життям своїх трьох дітей, вони сховали втікачів у тісній комірчині на горищі школи. Звідти крізь вузьку щілину хлопчик спостерігав за всім, що відбувалося на подвір'ї.

Невдовзі Хіллель Сафран організував втечу з табору ще кількох людей, але нацисти, викривши змову, знищили її організатора та всіх учасників. Дідусі, бабусі та більшість родичів Роальда невдовзі зазнали такої ж долі.

Повертаючись подумки до цих подій, уже дорослий Роальд у одному зі своїх віршів про дитинство напише: «Мені було п'ять, / коли страшна звістка прийшла до нас на горище, / і я плакав, і плакала мама... / 80 з 12 тисяч євреїв вижили у нашому містечку».

«Мені було п'ять із половиною років, коли я піднявся на горище, і сім, коли я спустився. – згадував Гоффман. – Мені не дозволяли вдень ходити на ту частину горища, що була над класами, аби ніхто не почув моїх кроків. Я пам'ятаю, як дивився на дітей, які грали на шкільному подвір'ї під час перерви. Вони були вільні. Я їм заздрив. Я не міг вийти. Але я був тихою дитиною».

У напівтемному приміщенні мама почала вчити сина грамоті.

«Я пам'ятаю, ми сиділи біля вікна і читали. Розглядали підручники з географії – на горищі було багато старих підручників. І моя мама постійно вигадувала ігри. Я пам'ятаю, вона мені казала: як би ти доїхав із Золочева до Сан-Франциско? Я казав: я б сів на потяг у Золочеві, доїхав до Львова, потім ще одним потягом – до Варшави, потім до Гданська, а на кораблі – до Сан-Франциско. Я пам'ятаю, ми грали в ігри на папері з олівцем – такі ж ігри, в які діти грають сьогодні, як морський бій».

Після звільнення Роальд вступив до української школи в Перемишлі. Згодом вони з матір'ю переїхали до Кракова, де жили в таборі для переміщених осіб. Там Роальд навчався у польській католицькій школі. Незабаром Клара вийшла заміж за Паула Гоффмана, дружина якого також загинула в

роки окупації, і він усиновив осиротілого хлопчика.

Через багато років, коли вчений приїхав на конференцію до Німеччини, його запитали, чому у нього німецьке прізвище і де його родичі. Гоффман різко відповів, що вони стали милом – адже саме таке призначення жертв нацистських крематоріїв.

У 1946 році родина Гоффманів опинилася в Австрії, а згодом у Німеччині; там вони також жили в таборах для переміщених осіб. Нарешті, у 1949 році сім'я отримала дозвіл на переїзд до США, де вони оселилися у Брукліні. Роальду було 11 років. Англійська стала шостою мовою, яку він вивчив у своєму житті.

Після закінчення середньої школи Роальд вступив до Стайвесантської школи – навчального закладу для обдарованих дітей у Нью-Йорку. Серед його однокласників були не лише майбутні вчені, але й відомі юристи, історики, письменники.

Восени 1955 року Роальд вступив до Колумбійського університету, щоб отримати професію лікаря. «Це була мрія матері, – розповів він в одному з інтерв'ю».

В університеті Роальд вивчав усе – від математики до французької, із задоволенням займався поезією та брав курси, не пов'язані з природничими науками, наприклад, вивчав японську літературу. Був час, коли історія мистецтва здавалася йому настільки привабливою, що він ледве не залишив заняття в лабораторіях, щоб проводити час у художніх галереях. «Світ, який відкрили переді мною курси, – це те, що я пам'ятаю найкраще з днів, проведених у Колумбійському», – писав він згодом. І все ж юнак успішно завершив навчання та закінчив університет із відзнакою за успіхи в хімії.

Закінчивши Колумбійський університет, Роальд вступив до аспірантури престижного Гарвардського університету у Каліфорнії. Але досить швидко він зрозумів, що «лабораторний» хімік із нього не вийде.

Дійсно, Гоффман за своїм характером не належав до тих хіміків, руки яких забруднені хімічними реагентами. Але він виявився здібним теоретиком, успішно оволодівши науковими підходами до проблеми та математичними засобами, що дозволяють успішно долати перешкоди, у яких часто заплутуються.

Навчання в аспірантурі у Гарварді Роальд продовжував під керівництвом майбутнього лауреата Нобелівської премії (1976 р.) Вільяма Ліпкомба, і у 1962 році успішно захистив докторську дисертацію. Потім він почав працювати асистентом теоретика органічної хімії професора Роберта Вудворда, і їхня співпраця виявилася надзвичайно результативною.

За словами самого Гоффмана, «Вудворд мав ясність думки, здатність до концентрації, енциклопедичні знання хімії та естетичне почуття, яке не має аналогів у сучасній хімії».

У 1965 році вони сформулювали принцип збереження орбітальної симетрії при хімічних реакціях («правило Вудворда-Гоффмана»). Відкриті ними закономірності науковці описали у книзі «Збереження орбітальної симетрії» (1970). Не заглиблюючись у спеціальні терміни, скажу, що ці закономірності стали вважатися основоположними у теорії органічної хімії. Завдяки їм хіміки можуть передбачити результати хімічних реакцій при впливі тепла

або світла на взаємодіючі речовини.

Продовжуючи свої дослідження у Корнельському університеті, де він отримав посаду професора, Гоффман побудував узагальнену теорію атомних та молекулярних зіткнень під час хімічних реакцій, створену на основі принципів і фундаментальної, і квантової фізики.

«Важко пояснити нашу роботу людям, які не знають квантової механіки, – писав він. – Для цього я використовую аналогію з господарюючого дому, яка має розсадити гостей за столом так, щоб сусіди відповідали одне одному за віком, соціальним становищем, інтересами, уподобаннями тощо. Щось схоже спостерігаємо із молекулами».

Гоффман був першим ученим, якого Американське хімічне товариство відзначило своєю вищою нагородою – Медаллю Прістлі за досягнення як в органічній хімії, так і в неорганічній.

Нарешті, у 1981 році Роальд Гоффман отримав Нобелівську премію за його внесок у спільну з Вудвордом розробку теорії проходження хімічних реакцій.

– Якби Вудворд не помер за два роки до цього, то комітет із присудження Нобелівських премій номінував би і його також, – переконаний Гоффман. – Я у нього багато чого навчився, – сказав він у своїй Нобелівській доповіді, – зокрема, розумінню важливості експериментальних стимулів для розвитку теорії, умінню давати пояснення кожному явищу та процесу і необхідності естетичних основ у науковій роботі...

«Я люблю хімію, тому що ця наука має справу з частинками, які, як людські істоти у зменшеному вигляді, нескінченно складні, але завжди реальні, кожна зі своїм характером», – писав Гоффман.

Недарма його називали «хімік, який шукає красу і у будові молекули, і у поезії». Бажання виразити свої емоції про красу хімії та навколишнього її світу привело до того, що Роальд Гоффман у віці 40 років почав писати вірші. «Це набагато складніше, ніж наукові статті», – говорив він. Серед його улюблених тем – спогади про дитинство, перші враження від світу та людської доброти, краса природи і, звісно, хімія.

Гоффман – автор п'яти поетичних збірок та багатьох статей, у яких він розкриває зв'язки, що поєднують хімію, літературу та мистецтво.

Зокрема, у творчому співробітництві з художницею Вівіан Торренс він створив книгу «Хімія уяви», де 25 колажів супроводжуються його есе та віршами на хімічні теми.

Видатну літературну працю вченого «Те ж саме і не те ж саме» переклали на п'ять мов. Це виважений і нагороджений твір, у якому представлено подвійність хімії.

«Старе вино і нові колби» – роздуми Гоффмана про науку та єврейську традицію, написані у співпраці з Широю Лейбовіц Шмідт, поєднують розповідь про науку та релігію.

Відомою у всьому світі стала п'єса «Кисень», написана ним разом із Карлом Джерассі. Вперше її поставили у США у 2001 році. З того часу п'єсу ставили у багатьох театрах різних країн і на різних мовах.

У 1986 році Роальд Гоффман почав працювати над телесеріалом «Світ хімії». У ньому були представлені різноманітні основи

хімічної науки та її досягнення, подані у історичному контексті і супроводжені демонстрацією експериментів та комп'ютерною анімацією. Вийшли в ефір 26 півгодинних програм, які користувалися значною увагою глядачів завдяки вмінню автора-ведучого доступно й цікаво розповідати про складні наукові проблеми. Цей телевізійний курс досі використовується у сотнях шкіл США та за кордоном.

Успіх проекту став початком нового – «Молекулярний світ». Автор переконаний, що багато речей можна краще пояснити художніми засобами, ніж математичними рівняннями.

У 2006 році, вперше після від'їзду, Гоффман приїхав до міста свого раннього дитинства – Золочева. Потім побував у селі Унів, піднявся до збереженої на горищі школи комірчини, зазірнув у щілину, крізь яку колись спостерігав за життям, і на сільському кладовищі вклонився могилі свого рятівника...

До 80-річчя Роальда Гоффмана, 18 липня 2017 року, в Україні була випущена поштова марка із його зображенням.

Під час свого візиту, у 2015 р., він виступив із лекціями у Львівському національному університеті імені І. Франка та у Львівській політехніці. Професор підтримував Україну під час Революції Гідності. У лютому-березні 2022 р. він підготував відкритий лист проти вторгнення Росії в Україну, який підписали понад 160 лауреатів Нобелівської премії.

«Я надсилаю українцям та людям Золочева свої теплі вітання. Я народився серед вас. Я з вами під час російської агресії. Я бачив обдарованість серед ваших молодих людей, жагу до знань, інтерес до Європи та світу. Я захоплююся ними», – говорив він.

Роальд Гоффман – член Національної академії наук США, Американської академії мистецтв і наук, Американського філософського товариства та низки закордонних академій. Він має понад 25 почесних ступенів, опублікував понад 450 наукових статей.

Сам учений найбільше пишається тим, що він – учитель, і саме викладацьку роботу вважає найбільшим внеском у розвиток науки. «Наука – це місток між викладанням та відкриттями, і моє життя було витрачено на будівництво таких мостів», – пояснював професор.

За час роботи викладачем у Гоффмана було 250 наукових співавторів, 50 аспірантів, тисячі студентів, 200 докторантів. «Вони з усього світу, вони – моя наукова сім'я, і я дуже щасливий, що вони у мене є», – сказав він в одному з інтерв'ю.

Вийшовши на пенсію у 2010 році, професор вже не викладає, але продовжує дослідницьку діяльність і разом із групою науковців щороку публікує 10-15 наукових статей.

«Навколо нас – світ численних образів, небачених досі, світ ненаписаних нами книжок. Відкривайте його, і це буде найкращий світ для вас і ваших дітей», – говорить Роальд Гоффман.

Джерела: Вікіпедія, статті В. Лучканіна «Хімік і лірик» у газеті «День», А. Іштуїної «Нобелівський лауреат із Львівської області Роальд Гоффман – професор Корнельського університету» на порталі «Liga.net», А. Черкаської «Дитинство лауреата премії Нобеля» на сайті «Uahistori.com» та інші.

Роальд Гоффман

НАДОЗВІЛІ

Питання:

Відповіді:

1. Під яким кушем сидить заєць під час дощу?

2. Люблять з щирістю гостей у дім впускати, але самі ніколи не бували в гостях.

3. З якого крана не можна помити руки?

4. Який годинник показує правильний час лише двічі на добу?

5. Летіли качки: одна попереду і дві позаду, одна позаду і дві попереду, одна між двома і три в ряд. Скільки всього летіло качок?

6. Горить великий дім і маленький. Який дім буде гасити поліція?

7. Скільки і які місяці мають 28 днів?

8. Чому складні загадки небезпечні для голови?

9. На гілці сидить ворона. Що треба зробити, щоб відпиляти гілку, не потривоживши ворону?

10. Чим більше з неї береш, тим більшою вона стає.

11. У клітці три папуги. Троє дівчат попросили

дати їм по одному папузі. Кожній дали папугу, і все ж у клітці залишився один папуга. Як так сталося?

12. Хто може однією рукою підняти коня і навіть слона?

13. У саду ростуть берези. На кожній з них по 5 великих гілок. На кожній великій гілці по 10 маленьких гілочок, а на кожній маленькій гілочці – по 1 яблуку. Скільки яблук росте на дереві?

14. Електричка їде на схід зі швидкістю 80 км/год. В яку сторону летить дим?

15. На аркуші паперу написано число 86. Як збільшити це число на 12, нічого не

закреслюючи і не дописуючи?

16. Якою рукою треба розмішувати чай?

17. Що належить вам, але інші користуються цим частіше, ніж ви самі?

18. Що робити, якщо ви сіли в машину і збиралися їхати, а ноги не дістають до педаль?

19. Про що завжди говорять у майбутньому?

20. Не лід, а тане, не човен, а спливає.

21. Що може одночасно стояти і ходити, висіти і стояти, ходити і лежати?

22. Це дається нам тричі. Перші два рази безкоштовно. А третій раз доведеться заплатити.

23. Коли небо нижче землі?

24. Що станеться з білою хусткою, якщо її опустити в Червоне море?

25. Як kota перетворити в кита?

26. У морі плавали п'ять кораблів. Два кораблі пристали до берега. Скільки кораблів у морі?

27. Дві подружки грали в теніс 2 години. Скільки годин грала кожна з них?

28. Яке слово в словнику написано неправильно?

29. Що стане краще, якщо його потоптати?

30. Куди я, туди і вона.

31. Можу зробити двох людей з одного. Що я є?

32. Я поводжу себе як тигр, я схожий на тигра, але я не тигр. Хто я?

32. Тигр
31. Дзеркало
30. Тигр
29. Сторона
28. Це слово "Неправильно"
27. Дві години
26. 5 кораблів
25. Замінити букву "о" на "і"
24. Намокне
23. Коли дивився у воду
22. Зуби
21. Годинник
20. Зарплата
19. Про завтра
18. Пересісти на сидіння в воді
17. Ваше ім'я
16. Чай треба розмішувати
15. Перевіряючи
14. Якщо немає пожежі, ростуть
13. Яблука на березах не
12. Шахматист
11. Однієї дівчини дали папулу
10. Яма
9. Почекайся, поки вона над ним опустить голову
8. Тому що доводиться ламати
7. Усі 12 місяців
6. Ніякий, поцілю пожежу не
5. Три
4. Який стоїть
3. Збудівельного
2. Двері
1. Під мокрим

За горизонталлю:

1. Передня частина голови тварини.
5. Трава, що відростає на місці скошеної або після випасання худоби.
9. Титул японського Імператора Го-Сакурамати.
10. Горюча рідина, продукт перегонки нафти.
11. У сполученні із числівником «один» або без нього означає однократність дії.
12. Приміщення для птахів і тварин.
14. Президент США з 1909 по 1913 роки.
16. Літера грецького алфавіту.
18. Ласкаве називання матері й звертання до неї.
20. Міжнародна одиниця електричного опору.
21. Міра земельної площі.
22. Спільна назва мінералів — землистих сумішей

гідроксидів марганцю.
24. Московський авіаційний інститут.
26. Ґрунтова поверхня під водою.
27. Районний центр на півночі Київської області.
28. Трав'яниста однорічна рослина родини бобових, насіння якої використовують для виробництва харчових продуктів та в техніці.
30. Назва останньої літери латинського алфавіту.
31. Академія технологічних наук.
34. Первісна назва звука С в григоріанській сольмізації, яку пізніше замінив склад до.
37. Сімнадцята літера грецької абетки.
38. Календарний час якої-небудь події.
40. У давньогрецькій міфології — цар Фів, що зумів розгадати три загадки потвори-сфінкса, яких ніхто до нього розгадати не міг.
42. У період античності та в середні віки — європейська назва представника корінного населення Північної Африки.

44. Хокейний клуб з міста Ханти-Мансійськ, Росія.
45. Плівкотворний розчин смол або ефірів целюлози у спирті, скипидарі або оліях, яким покривають яку-небудь поверхню для її збереження і блиску.
46. Хутряний чобіт з м'якою підшвою — взуття, поширене здебільшого у народів Півночі та Сибіру.
47. Найвищий пік Криту.
49. Скам'яніла викопна смола хвойних дерев.
50. Безбарвний, насичений вуглеводень із запахом бензину, що входить до складу нафти і використовується для підвищення

стійкості моторного палива проти детонації.

За вертикаллю:

1. Одна із складових назв звуків, те ж саме, що Е або е.
2. Відчуття в'язкості в роті, а також неприємні больові відчуття на зубах від споживання чого-небудь кислого, терпкого.
3. Урочистий званий вечір.
4. Вигук, що виражає подив, здогад, пригадування.
5. Назва східної сторони світу у мореплавстві та метеорології.
6. Щипковий музичний інструмент, що має форму трикутної рами з натягнутими на ній струнами.
7. Цупкий папір високої якості для креслення й малювання.
8. Стара назва літери «а».
13. Посудина, що формою нагадує великий бак або діжку.
15. Автоматична міжпланетна станція.
16. Святий ... (старозавітний праведник).
17. Небесне тіло кулястої форми, яке обертається навколо Сонця і світиться відбитим сонячним світлом.
19. Муніципалітет у Франції, у регіоні Аквітанія, департамент Атлантичні Піренеї.
23. Робота, діяльність, здійснення чого-небудь.
24. Мінський автомобільний завод.
25. Сильна доля у стопі, ритмічний наголос у вірші, що не збігається із граматичним.
26. 1+1.
28. Державний орган, який розглядає цивільні, кримінальні та деякі адміністративні справи.
29. Виборний або призначений

ватажок козацького війська.
32. Назва гонконгівської мафії.
33. Наукова організація праці.
35. ... Евальд (естонський композитор).
36. Комічний трюк.
39. Почуття міри, що підказує правильне розуміння або оцінку явищ дійсності.
41. Металевий виріб у вигляді гнучкої нитки або тонкого прута.
43. Річка на території Німеччини, права притока Рейну.
44. Містечко в окрузі Грін, штат Алабама, США.
45. Шостий звук музичної гами, а також нота, що позначає цей звук.
48. Назва серії літаків авіаконструктора Антонова.

Відповіді до кросворда в № 221

За горизонталлю:

1. Хам. 4. Сік. 6. Бог. 9. Атлет. 11. Луара. 13. Лада. 14. Осла. 15. Енант. 17. Гном. 19. Амон. 22. Атс. 23. Іса. 25. Іра. 26. Татарин. 27. Оно. 29. Око. 30. Ода. 32. Пава. 34. Орел. 35. Уклад. 38. Кара. 40. Ляда. 42. Рогач. 43. Огида. 45. Ока. 46. Апе. 47. Маз.

За вертикаллю:

1. Ха. 2. Атлант. 3. Мла. 4. Стан. 5. Клон. 6. Бал. 7. Оратор. 8. Га. 10. Едем. 12. Уста. 16. Аксакал. 17. Галоп. 18. Остов. 20. Мінор. 21. Навал. 23. Іто. 24. Аро. 28. Наскок. 31. Декада. 33. Аура. 34. Одяг. 36. Кача. 37. Алое. 39. Ага. 41. Дим. 42. Ро. 44. Аз.

Шановні клієнти!

Всі, хто має можливість
допомогти незаможним людям,
спрямовуйте, будь ласка,
свої внески за адресою:
Україна,
м. Одеса, Приморський район,
БФ "Хесед Шаарей Ціон"
код ЄДРПОУ 34321888
IBAN:
UA713510050000026006267265700

в ПАТ "УкрСиббанк"
МФО 351005
65023, м. Одеса,
вул. Ніжинська, 77/79.

Шановні клієнти!

Майстер із ремонту
дрібної побутової техніки
Кабінет 246
Прийом та видача
Четвер з 10.00 до 13.00

Шановні клієнти!

Дрібний ремонт одягу
Прийом та видача:
Понеділок з 10.00 до 13.00, каб.246
Середа з 10.00 до 13.00, каб.246

Посмішка

— Чому ти не зробив домашнє завдання?
— Тато сказав, що не варто розкидатися знаннями!

— Що таке ідеальна робота?
— Коли працюєш, але ніхто цього не помічає.

— У тебе така гарна собака, як її звуть?
— «Тридцять доларів».
— Чому?
— Купив за тридцять доларів.

— Який найкращий спосіб відпочити?
— Лежачи.
— А якщо ліньки?
— Тоді сидючи.

— У чому сенс життя?
— Жити, поки не дізнаємось що це за сенс.

— Лікарю, а ви самі здорова людина?
— Звичайно! Я ж сам собі діагностів не ставлю.

— Ось вийду на пенсію... Закінчу другу книгу...
— О, ви пишете?!
— Ні, я читаю...

— Чому сімейні сварки схожі на шахи?
— Тому що кожне слово може призвести до мату.

— Я за все своє життя чарки горілки не випив!
— Чому так?
— Склянками люблю...

— Я знаю, що може бути гірше за домашнє похмілля.
— Кажі швидше, це для мене дуже важливо.
— Похмілля на роботі.

— Чому жінки мало п'ють?
— Тому що чоловіки, у переважній більшості, красені!

— Офіціант, принеси п'ять великих солоних огірків.
— А що будемо пити?
— Вичави їх усі в келих.

— Коханий, мені так хочеться чогось світлого, теплого...
— Пиво будеш?

— Офіціант! Здається, я перебрав. Принеси щось, щоб
я миттєво став тверезим.
— Будь ласка, ось рахунок.

— Пацієнте, схоже, ви недавно пережили стрес?
— Так, на моїх очах комп'ютер промили спиртом.

— У мене немає друзів!
— Чому?
— Я не п'ю...

— Давай я тобі таблетку дам від голови?
— Ні, я маю страждати, я маю запам'ятати, що не можна
запивати коньяк білим вином!..

— Іноді нерозв'язну дилему доля ставить перед
людиною. Розумієш, що не треба допивати пляшку, а
залишити частину спиртного на ранок, щоб похмелитися.
— Але з іншого боку, якщо не доп'єш, то похмілля не
буде. Навіщо тоді залишати?

— Що будеш пити: шампанське, пиво, вино, горілку?
— Саме в цій послідовності.

ЮВІЛЯРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

Березень

ПРИЙМІТЬ ШИРІ ВІТАННЯ!

95 років

Кайдаш Марія
Свиридова Алла

85 років

Амбарна Галина
Гельман Борис

Полянцева Віолета

Струтіна Наталя
Фрум Олена

Ліberman Валерій

Лінецька Поліна
Медоян Лариса

90 років

Беленький Яків
Кіріна Тамара

Гуревич Євген

Зайдербіт Людмила
Кедь Анатолій

Хатіна Віра

Цирульнікова Емма
Шахов Валентин

Метолькіна Людмила

Погоріла Майя
Присадська Оксана

Писанко Тетяна
Покатілова Ася

Климовська Людмила
Лисенко Валентина

80 років

Головченко Елеонора
Грановська Тамара

Тодорашко Алла
Тульчинська

Світлана
Файн Лідія

Фурманова
Світлана

Мейзнер Олександр
Нижникова Мальвіна

Д'якова Галина

Файн Лідія

ІМЕННИКИ-ВОЛОНТЕРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

Бельська Жанна
Бельська Лариса
Блаженець Леонід
Вайнблат Семен

Георгієва Лариса
Глотова Альбіна
Долгін Євген
Єремєєва Ірина

Співак Олексій
Філімонова
Джультета
Філіпенко Євген

ЮВІЛЯРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

Квітень

ПРИЙМІТЬ ШИРІ ВІТАННЯ!

95 років

Конарева Рита
Піперкова Ірина
Сорока Олена

Ємцов Віктор

Коротаєва Тетяна
Мазуренко Марія
Маргуліс Інна

Шехтер Давід

Юргелайтіс Ніна
80 років
Афанасьєв Євген

90 років

Бабічева Інна
Левіт Зінаїда
Матійко Володимир
Пантелєєва Тамара

Мухаметчина Лариса

Нижній Олександр
Столяр Едуард
Стрембовська Людмила
Терновая Ольга

Білоярцева Тетяна

Бенціонова Людмила
Гофт Михайло
Кареліна Серафима
Кіріченко Олена

Славська Валентина

Федорова Антоніна

Новікова Ольга

85 років

Виходцев Станіслав

Шапранов Микола

Ріцевський Леонід

Шевчук Віктор

Федотова Валентина

ІМЕННИКИ-ВОЛОНТЕРИ БФ "ХЕСЕД ШААРЕЙ ЦІОН"

Абриємова Галина
Бевзюк Наталія
Бутковська Дарія
Гринюк Василь
Гудович Тетяна
Зацепіна Надія

Камсина Ганна
Контимирова Світлана
Куклова Олена
Любіма Тамара
Михайленко Володимир
Никіпелов Віктор

Печенюк Марина
Потапенко Світлана
Сидельникова Олена
Стрембовська
Людмила
Туз Олександр

Свідоцтво про держреєстрацію № 1153-34-Р,
серія ОД, видано 7 червня 2006 р.

Індекс видання — 09720

Реклама та оголошення публікуються безкоштовно

Головний редактор
Семен ВАЙНБЛАТ
Редакційна колегія:
А. Кесельман,
М.Гаузнер, П.Козленко
Комп'ютерна верстка
І. Глаголевський
Перекладач
Л. Левін

Надіслані матеріали
не рецензуються і не
повертаються.
Листування із читачами —
лише на сторінках газети.
Редакція залишає за собою право
редагувати
і скорочувати надіслані матеріали.
Відповідальність за
достеменність
фактів несуть автори.

Адреса редакції:

65023, Одеса, вул.
Ніжинська, 77/89

Поштова адреса редакції:
65045, Одеса, а/с 131

сайт газети:
<http://dobrasprava.ddns.net>